GER

105

September 2019

Dansk Mongolsk Selskab

Ger 105
30. årgang – september 2019

ISSN 0905-9504

Ger er medlemsblad for Dansk Mongolsk Selskab. Bladet udkommer februar, maj, september.

Redaktion:
Jan Koed (ans.)
jk@cadaid.dk
Rolf Gilberg
Bulgan Njama
Bettina Gram

Tryk: Green Graphic ApS

Oplag: 200 eks.

Oplysninger om adresseændringer og leveringsproblemer meddeles til kassereren.

DANSK MONGOLSK SELSKAB

Formål:
(a) at fremme og udbrede kendskabet i Danmark til mongolerne og deres kultur, især i mongolernes kerneområder i Mongoliet, Kina og Rusland,

(b) at udgive skrifter om mongolerne,

(c) at være samlingsorgan for personer, der interesserer sig for mongoler og deres forhold,

(d) at fremme og udvikle forbindelserne mellem befolkningen i Danmark og mongolerne og

(e) at støtte kulturelt arbejde blandt mongoler og skabe forbindelser mellem videnskabelige, kulturelle, faglige og folkelige organisationer i de respektive lande.

Dansk Mongolsk Selskab

Æresmedlemmer:
HKH Kronprins Frederik
Søren Haslund-Christensen
Rolf Gilberg

Bestyrelse:
Elisabeth V. Friis (næstformand)
Anita Garbers
Bettina Gram (sekretær)
Michael Haslund-Christensen
Lars Højer
Jan Koed (kasserer)
Bulgan Njama (formand)
Chuka Ringgaard (sup.)
Henrik Bo Thrane
Chalotte Vad

Hjemmeside:
www.danskmongolskselskab.dk

Bankkonto: (1551) 784-1582
MobilePay: 83554

Selskabets adresser:
Sekretær: Bettina Gram
Kastrupvej 90, 1.mf.
2300 København S
tel: 2887 6887
email:
bettinahgram@hotmail.com

Kasserer: Jan Koed
Clara Pontoppidans Vej 41
2500 Valby
tel: 2342 1128
email: jk@cadaid.dk

NGO-projekter:
Bulgan Njama
Fuglebo 2
2000 Frederiksberg
tel: 2613 2106
email: njambu@hotmail.com
I Mongoliet:
nts@magicnet.mn

Medlemskab:
Kontingent:
200 kr. pr. kalenderår for personligt medlemskab.
300 kr. for husstandsmedlemskab.
600 kr. for firmamedlemskab.

Tillæg for medlemmer bosat i udlandet: 50 kr.

Nye medlemmer indmeldes via hjemmesiden under menupunktet *Bliv medlem*.

Fredag den 7. juni havde Nationalmuseet inviteret til reception i museets smukke forhal. Anledningen var åbningen af særudstillingen 'På Djengis Khans stepper - Mongoliets nomader.' Efter et glas bobler og kulinariske specialiteter var der lejlighed til at høre mongolsk musik spillet på hestehovedviolin og overvære selve åbningsceremonien, inden dørene blev åbnet til udstillingen.
Foto: Jan Koed

Indhold

Nomaderne på Nationalmuseet 3
Kick-off event for DMS' nye udviklingsprojekt 4
Udenrigspolitisk ekspert besøger København 7
Kongelige solodansere på gæsteoptræden i Ulaanbaatar 10
The Hu's første koncert i Danmark 12
Opfindsom tilpasning 14
Den vilde pæon 16
Kirgiserne i Zoologisk Have - I 17
Aktuelt 24
DMS nyt 32

Et panel af eksperter debaterede aspekter af Centralasiens nomadekultur. Fra venstre Jacob Frische, Pauline Asingh, Ida Nicolaisen, Michael Haslund-Christensen og Rane Willerslev. *Foto: Jan Koed*

Nomaderne på Nationalmuseet

Efter 10 måneder på Moesgaard Museum i Aarhus kom særudstillingen *På Djengis Khans stepper* til Nationalmuseet i København. Den 7. juni 2019 åbnedes udstillingen med en festlig og velbesøgt reception i museets centralhal. Udstillingen, der var tilpasset de lidt mindre pladsforhold på Nationalmuseet, bestod af de samme genstande, igen præsenteret smukt og effektfuldt.

Indvielsesceremonien blev udført af formanden for Dansk Mongolsk Selskab, Bulgan Njama, som holdt en kort tale, hvor hun bl.a. sagde:

»Det er en meget stor ære for mig at blive anmodet om at holde en kort tale ved åbningen af denne udstilling. Der er sikkert mange, der tænker: Hvem er hun som fortjener at løfte denne ærefulde opgave?

Jeg kommer oprindelig fra Mongoliet og er uddannet sociolog. Skæbnen førte mig til Danmark for snart 39 år siden, da jeg havde forelsket mig i en yderst eksotisk, lyshåret ung mand fra København, mens den kolde krig stadig rasede.

Jeg føler mig lykkelig og beæret over at have været i Danmark i en tid, hvor nomadeforskningen, støttet af Carlsberfondet, fandt sted, og hvor jeg kom i forbindelse med en række eksperter på området. Jeg er stolt af at leve i et land, som gør en indsats for at forstå andre kulturer i dybden og acceptere de iboende egenskaber og forskelle, som er i de forskellige kulturer.

Nu får vi fornøjelsen af at se denne fantastiske udstilling her på Nationalmuseet. Et stort tillykke til alle jer forskere, museumsfolk og andre, som har arbejdet hårdt for at skabe denne enestående udstilling. Tusind, tusind tak!

Jeg vil slutte min tale og invitere Nationalmuseets direktør Rane Willerslev her hen til podiet for at modtage min mongolske lykønskning, en blå *hadakh* (et silkeklæde) og en kobberskål fyldt med *aaruul* (tørret yoghurt). En blå hadakh symboliserer succes, lykke og fred, mens en hvid aaruul er et symbol på ærlighed og renhed. Må udstillingen blive en succes for Nationalmuseet.«

Man imponeredes igen over bredden og dybden af den information om mongolernes historie og kultur, den interesserede udstillingsgæst kunne øse af. Informative plancher, visualiseringer og interaktive skærme leverede informationer til flere timers fordybelse. Man må håbe, at nogle af de bedste elementer fra udstillingen får plads i en ny permanent etnografisk udstilling om ekspeditioner og rejser. Nationalmuseets samling af etnografika fra Centralasien er verdenskendt, og det vil være synd og skam, hvis dette righoldige materiale gemmes væk i utilgængelige magasiner.

Udstillingen, der lukkede allerede den 8. september, blev en bragende publikumssucces. JK

Kick-off event for DMS' nye udviklingsprojekt

Som tidligere berettet her i Ger har DMS sammen med NTS (Social Partnership Network) i Mongoliet fået en bevilling fra CISU til implementering af et nyt projekt, 'Creating Responsible and Sustainable Communities in Mongolia', som vil blive gennemført over de næste 3½ år. Gers udsendte var med, da 13 nyansatte, regionale koordinatorer og 13 kursusinstruktører mødtes i NTS' kontorer for at skyde projektet i gang ved en 8-dages intens workshop.

Siden starten af året har projektstyregruppen i Danmark sammen med ledelsen af NTS i Ulaanbaatar arbejdet på at etablere det team, som frem til 2022 skal virkeliggøre de mål, der er opstillet for projektet: i 13 områder af Mongoliet at styrke 2.100 familier, uddanne 2.200 potentielle iværksættere, skabe 180 små virksomheder (MSME) og danne mindst 143 spare- og lånegrupper.

Som et nyt element har projektet også målsat, at NTS skal blive finansielt bæredygtigt, så NGO'ens aktiviteter kan fortsætte også efter sommeren 2022, hvor den danske bevilling udløber.

Selv om NTS allerede har bevist, at visse aktiviteter, såsom *Credit Union* og spare- og lånegrupper, er fortsat efter tidligere projektudløb, så er det en kæmpestor opgave der venter, idet NTS efter 2022 skal kunne sælge de træningsaktiviteter, som tidligere har været gratis for medlemmerne.

Dette forudsætter, at NTS i de kommende 3 år investerer i en professionalisering af de services, som de udbyder i markedet. Derfor har man besluttet at uddanne alle 26 nye medarbejdere i de 13 områder som certificerede trænere i ILO's *(International Labour Organization)* to testede og grundige kursusrækker, *How to start your business* og *How to improve your business*. Heldigvis er et af NTS' bestyrelsesmedlemmer, Balgansuren Yadam, mastertræner for ILO i Mongoliet, og han er instrumental i opgraderingen af de nye NTS-ansatte.

Sideløbende skal der i de 13 områder etableres mindst 143 spare- og lånegrupper (ONBB) med ca. 2.800 medlemmer, hvorfra der vil vokse 180 små virksomheder. De 13 lokalafdelinger skal derudover tilbyde en række *Business Services* til disse mange små virksomheder,

Projektmedarbejderne mødtes i midten af juni måned til 8 dages intensivt kursus i NTS' kursuslokale i Ulaanbaatar.

eksempelvis mentoring, eksportbistand, markedsanalyse, business plans og låneansøgninger.

Medarbejderne mødes

Den 14.-21. juni mødtes de mange nyansatte for første gang med hinanden og med de otte personer fra NTS' hovedkontor, hvoraf flere også er nyansatte, samt de to repræsentanter fra Dansk Mongolsk Selskab, Bulgan Njama og Jes Colding, som var kommet for at præsentere projektet for alle. Det blev til otte lange og produktive dage, hvor deltagerne fik en detaljeret indførelse i projektets indhold, tidslinje, aktiviteter, mål og metoder.

Med stor energi og flid i workshops bidrog de til at definere fremtidige services, salgsargumenter og kundesegmenter samt at formulere politikker på områder som kapacitetsudvikling, fortalervirksomhed, fundraising og mentoring.

Det blev bl.a. besluttet, at NTS i løbet af de næste 3 år skal være førende inden for brugen af ny teknologi til kommunikation og salg af services. For at sikre optimal vidensdeling og erfaringsudveksling mellem de 13 områder, der dækker meget store afstande (se kort) og derfor ikke har lejlighed til at mødes så ofte, blev der i første omgang oprettet en lukket Facebook-gruppe og dokumentdeling via Google Drive.

Der blev undervist i spare- og lånegrupper og flere eksterne forelæsere fra andre organisationer bidrog med information om bl.a. *Sustainable Development Goals* (SDG). ILO *Train the Trainer* aktiviteterne, som vil finde sted i perioden juli 2019 til april 2020, blev præsenteret af Balgansuren. En del krudt blev brugt på, at de 13 områder skulle vænnes til tanken om, at de allerede i løbet af projektets 3 år skal »sælge« kurser, idet deltagerne skal betale et gebyr allerede fra det første kursus, selv om beløbet kun udgør en andel af de samlede udgifter. I alt skal de 13 områder sælge for 430.000 kr. i løbet af projektets 3 år.

Derpå blev en hel dag brugt på en øvelse, hvor hvert af de 13 områder forberedte et budget for 2023, det første år hvor de engang skal kunne stå på egne ben. Øvelsen inkluderede udregning af kostpriser pr. produkt, fastsættelse af salgspriser, udregning af bruttofortjeneste, fastlæggelse af faste omkostninger og udregning af overskud eller under-

En central aktør i projektet er Balgansuren Yadam, der er mastertræner i den Internationale Arbejdsorganisation ILO.

I den mere uformelle del af kurset havde repræsentanterne fra Dundgobi Aimag arrangeret rollespil.

Ved afslutningen af kurset blev deltagerne fotograferet foran indgangen til NTS' lokaler 20. juni 2019.

skud i 2023. Til behagelig overraskelse viste det sig, at de fleste områder kunne få regnskabet til at balancere eller sågar give et lille overskud. Ikke dårligt for så kompleks en opgave 3 år ude i fremtiden!

Plads til socialt samvær

Det var ikke slid og slæb det hele, idet søndagen blev brugt på en heldagsudflugt udenfor byen til Songino, et gammelt aktivitetscenter fra sovjettiden. Her fik de to deltagere fra hver af de 13 områder (Bayankhongor, Darkhan, Dornogobi, Erdenedalai i Dundgobi, Uliastai og Tosontsengel i Zavkhan, Orkhon, Selenge, Töv, Ömnögobi, Baganuur og Khan-Uul distrikterne i Ulaanbaatar) lejlighed til at præsentere deres hjemstavn med bl.a. tal og fakta, sange fra lokalområdet samt recitation af digte lavet til lejligheden.

Og hvor kan de dog synge og digte i Mongoliet – intet under at deres udsendte kom til kort og måtte ty til gamle Beatles-sange og andet godt for overhovedet at kunne bidrage. Med tilsvarende påhitsomhed havde organisatorerne fra Dundgobi Aimag forberedt holdlege, der indebar såvel rollespil af mongolske folkeeventyr som stafet med hoppebold.

Der blev grinet meget og den helt nyetablerede NTS-familie blev i sandhed føjet sammen til et team. Dette kom også frem ved, at flere af de nye medlemmer sammen har formet deres egen spare- og lånegruppe, og flere af dem har meldt sig ind i NTS' *Credit Union NNTS*.

Den sidste dag blev der afholdt en afslutningsceremoni med uddeling af kursusbeviser og alle kursusmaterialer og fotos fra workshoppen på CD, landkort, fotografering, flot lagkage, gaver, taler og taksigelser i traditionel mongolsk stil. Igen var jeg vidne til, hvordan mongolerne formår at planlægge og afvikle et arrangement uden at nogen synes at få stress og med en diskret og næsten umærkelig opgavefordeling og naturlig deltagelse af alle medlemmer.

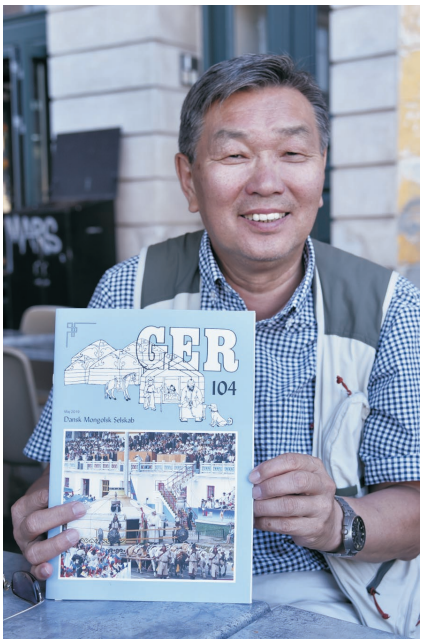
Lovende start

Evalueringsskemaer fra deltagerne afslørede, at der var stor tilfredshed med introkursets forløb og den eneste tunge indvending fra én person var, at det var for varmt i lokalet (der var 25-30° C udenfor i Ulaanbaatar under kurset).

Sammenfattende tyder alt på, at *Creating Responsible and Sustainable Communities in Mongolia* har fået en flyvende start med en god blanding af unge og mere erfarne nye medarbejdere i de 13 områder såvel som på hovedkontoret i Ulaanbaatar, hvis medarbejdere endnu engang beviste deres organisationstalent.

Tre helt unge praktikanter mødte ind hver dag og stod for tolkning, fotografering og skrivning af artikler. En kompetent og meget engageret gruppe NTS-medarbejdere er nu vendt motiveret tilbage til deres lokalområder, hvor de over de næste 3 år skal øve sig på at etablere 13 små uddannelses- og rådgivningsvirksomheder, som kan stå på egne ben i deres bestræbelse på at understøtte deres lokale småvirksomheder og befolkninger. ■

Jes Colding

Udenrigspolitisk ekspert besøger København

På en af sommerens varme solskinsdage midt i juli skal jeg møde professor i international politik Dashdorj Bayarkhuu på hjørnet af Nybrogade og Rådhusstræde i Københavns indre by. Efter nogle dages ophold i Berlin har han taget bussen til København i selskab med sin hustru Ganchimeg og et af parrets børnebørn, den 10-årige Sundara. Til daglig bor ægteparret i Ulaanbaatar i en nyere 4-værelses ejerlejlighed i den centrale del af byen.

Jeg kender intet til Bayarkhuu på forhånd, men efter de første høflighedsfraser og servering af diverse forfriskninger til de fem deltagere omkring cafébordet tager vi med Bulgans mellemkomst som tolk fat på Bayarkhuus omfattende CV. Det skærper straks min interesse for, hvad gæsten kan fortælle.

Bayarkhuu er 63 år gammel og arbejder i dag som freelance-forfatter, klummeskriver og journalist på deltid parallelt med et job som lektor i udenrigsanliggender på Mongoliets statsuniversitet. Han er tidligere ambassadør til Egypten med tilstødende lande, Iran, Saudi Arabien, Kuwait, Libanon og Jordan og har igennem hele sin karriere været stærkt engageret i udenrigspolitik på regeringsniveau som ansat i udenrigsministeriet med udstationering i bl.a. Kina og som rådgiver for udenrigsministeren. Han har en lang liste af bog- og tidsskriftartikler bag sig.

Han fik sin kandidatuddannelse i sinologi på Mongoliets statsuniversitet 1979 og blev indkaldt til 4 års militærtjeneste i 1980, hvor han afsluttede sin militære karriere som officer ved den mongolsk-kinesiske grænsekontrol. I 1990 blev han som vice-chefredaktør ved det Mongolske statslige telegrambureau MONTSAME beordret til Den kommunistiske Højskole i Novosibirsk midt under det begyndende oprør mod det kommunistiske diktatur i Mongoliet. Efter 3 års studier kom han tilbage til Mongoliet i 1993, hvor han fortsatte sin udenrigspolitiske karriere i bl.a. Indien og Japan.

I begyndelsen af 2010'erne engagerede han sig i det partipolitiske arbejde i det mongolske parlament, men da det tidligere kommunistiske parti, som han nu betegner som et slags socialdemokrati, opnåede absolut flertal ved valget i 2016, mistede han interessen for det parlamentariske arbejde.

Hvorfor Danmark?

Efter en kort pause, hvor vi skyller halsen og retter os op i havestolene under parasollernes vederkvægende skygge, stiller jeg ham spørgsmålet, hvorfor han har valgt at tage turen til København.

Han overrasker mig ved at svare, at han er meget optaget af den nordiske samfundsmodel, som han mener bør tjene som forbillede for resten af verden. Vi har løst mange af de problemer, som plager resten af verden, den voldsomme ulighed, den alt for lille mellemklasse, den manglende sammenhængskraft, den voldsomme korruption m.m. Og så priser han neutralitetspolitikken i lande som Finland og Sverige, Schweiz og Østrig.

Gennem sit professionelle virke i Mongoliet har han studeret de nordiske velfærdsstater, og ved at komme til Danmark kan han ved selvsyn indsnuse lidt af atmosfæren i et sådant »idealsamfund«.

Et af hans kommende projekter er at arrangere en studierejse til Venezuela i samarbejde med et tv-hold for at producere et program, der skal vise et eksempel på et fejlslagent socialistisk samfund.

Mongoliets udfordringer

Efter at samtalen har kredset om forholdene i de nordiske lande og i særdeleshed Danmark – hvor man

	Ansættelser
1979-1980	Redaktør ved Mongoliets Nationale Radios udlandstjeneste
1980-1983	Officer i Den mongolske Hær
1984-1985	Ambassadesekretær ved Mongoliets Ambassade i Folkerepublikken Kina, Beijing
1986-1990	Redaktør og senere chefredaktør ved det statslige mongolske telegrambureau MONTSAME
1993-2005	Professor ved Mongoliets Nationale Universitets Skole for Udenrigspolitik
1996-1998	Vicegeneraldirektør for Afdelingen for Politikudvikling ved Mongoliets Udenrigsministerium
1998-2001	Ambassaderåd ved Mongoliets Ambassade i Indien, New Delhi
2001-2008	Rådgiver i politikudvikling ved Mongoliets Udenrigsministerium
2008-2012	Ekstraordinær og befuldmægtiget ambassadør til Egypten
2012-	Freelanceforfatter og forskningsprofessor
	Uddannelser
1979	BA og MA i kinesiske og orientalske studier ved Mongoliets Nationale Universitet
1980	Befalingsmandsuddannelsen fra Infanteriinstituttet ved Mongoliets Forsvarsuniversitet
1990	Studier i politisk videnskab ved Kommunistpartiets Højskole i Novosibirsk, USSR
1994	Studier i europæisk og global udenrigspolitik ved Hollands Institut for Internationale relationer »Clingendael« i Haag, Holland
1994	Kursus i markedsøkonomi ved Erasmus University i Rotterdam, Holland
1996	Kursusbevis i Seismiske hændelser fra Asia-Pacific Workshop i Jakarta, Indonesien
1996	Kursusbevis fra et internationalt seminar for unge diplomater fra Asien i Jerusalem, Israel
2004	Studier i international strategiske analyser ved Institut for Diplomati og Udenrigspolitik i Kuala Lumpur, Malaysia
2006	Kursus for ledere i regional sikkerhed ved Asia-Pacific Center for Security Studies i Honolulu, Hawaii
2016	Diplom fra Moskvas Statsinstitut for Internationale Relationer

igen bliver bekræftet i, at Danmark er noget særligt – retter vi fokus mod forholdene i Mongoliet og tager tråden op med neutralitetspolitikken.

Jeg finder straks ud af, at det er en sag, der ligger Bayarkhuu meget på sinde, og som han i samarbejde med den tidligere præsident Ts. Elbegdorj har arbejdet stærkt for at formalisere i en international anerkendt traktat, hvilket der ikke synes at være den store interesse for i det nuværende politiske klima. På trods heraf er der bred konsensus i det mongolske samfund om at Mongoliet holder sig 100% neutral i forhold til de to magtfulde naboer Rusland og Kina og at opretholde gode og tætte relationer til tredjenabolandene, ikke mindst USA og EU.

Jeg giver udtryk for, at vi i Vesten føler en stigende utryghed ved Kinas voksende dominans på verdensscenen. Det gør jeg i et forsøg på at få denne frygt bekræftet af en indsigtsfuld person i mongolsk udenrigspolitik. Men til min overraskelse afviser han fuldstændig, at der skulle være grund til bekymring. Han ser Kina som en fredelig samarbejdspartner uden nogen form for skjulte hensigter i form af at sætte spørgsmålstegn ved Mongoliets suverænitet.

Hvad så med forholdene i Xinjiang? Dér har han lige været og kan berette om et meget stort antal muslimske IS-krigere, som har været aktive i Syrien. Han finder det velbegrundet, at kineserne er på vagt. Jeg undlader at bore mere i det spørgsmål.

For mange uden arbejde

Et af Mongoliets store problemer er den udbredte fattigdom i befolkningen. Alt for mange er uden beskæftigelse i produktive erhverv. Servicesektoren er alt for stor, og alt for mange forsørger sig ved at betjene andre mennesker eller fx stille sig til rådighed som chauffører. Mongolerne er passive forbrugere, der køber billige importvarer fra Kina.

Ifølge Bayarkhuu er det for nemt at hutle sig igennem tilværelsen under beskyttelse af en omsorgsfuld familie. Der mangler incitamenter for folk til at få sig et ordentligt arbejde. Med et dansk slagord skal det kunne betale sig at arbejde. Hvis guleroden ikke virker, skal der mere pisk til i lighed med forholdene i andre succesrige østasiatiske lande som fx Vietnam og Singapore. Han mener, at en omlægning af skatterne vil kunne få flere i arbejde.

Vi taler om, at der måske er tale om en arv fra fortiden, og at det vil kræve en mentalitetsændring i be-

Prof. Dashdorj Bayarkhuu interviewes til Ger på en café i indre by. Han opholder sig nogle dage i København som turist i selskab med sin hustru Ganchimeg og deres 10-årige barnebarn Sundara.

folkningen at blive aktive og produktive medborgere i samfundet – at have en bevidsthed om at rettigheder og pligter følges ad.

Mineindustrien

Det er næsten umuligt at tale om det moderne Mongoliet uden at berøre den efterhånden altomfattende mineindustri, som ideelt set ville kunne gøre Mongoliet til et rigt samfund. Her kunne Norge tjene som det store forbillede som forvalter af de umådelige rigdomme, som findes i begge landes undergrund. I Mongoliets tilfælde er man endda begunstiget af store forekomster af alverdens mest værdifulde råstoffer, som rækker mange år ud i fremtiden.

Realiteten er, at mineindustrien kun beskæftiger omkring 5% af arbejdsstyrken, og at produkterne transporteres uforarbejdede ud af landet, så snart de er hentet op til overfladen.

Demokratiets fremtid

Da jeg påpeger, at Mongoliet ved enhver international lejlighed bliver fremhævet som et lysende forbillede i Centralasien for sin demokratiske styreform, nikker Bayarkhuu anerkendende.

Ser han nogen fare for, at Mongoliet bevæger sig i en mere autoritær retning med et mere indskrænket demokrati, nu hvor oppositionen i parlamentet for tiden er sat uden for indflydelse og med en forholdsvis ny præsident, hvis demokratiske sindelag man kan sætte spørgsmålstegn ved?

Det ser han umiddelbart ikke nogen risiko for. Mongolerne elsker de borgerlige rettigheder, der følger med demokratiet. Mongoler er individualister, der holder af at kunne udfolde sig frit.

Men de bryder sig ikke om politikerne generelt, der beskyldes for at være sammenspiste og kun tænke på at mele deres egen kage uanset partitilhørsforhold. Politikerne lever i deres egen parallelverden, hvor korruptionen trives i bedste velgående. Der mangler en ægte folkelig forankring af det politiske liv bestående af aktive og engagerede medborgere.

Tiden er gået. Vi når ikke længere med interviewet, selv om der er mange andre ting, vi kunne havde dykket ned i. Bulgan Njama og jeg takker mange gange for det spændende møde og ønsker den lille familie et fortsat godt ophold i København, inden de skal med bussen tilbage til Berlin dagen efter. ■

Tekst og foto:
Jan Koed

Kongelige solodansere på gæsteoptræden i Ulaanbaatar

Ni dansere fra Den Kongelige Ballet rejste 26. juni 2019 til Ulaanbaatar for at opføre en gallaforestilling, hvor de danske ballettraditioner blev fremvist foran et begejstret publikum i en fyldt teatersal. Det var første gang i verdenshistorien, at en større gruppe dansere fra et internationalt anderkendt balletkompagni besøgte Mongoliet.

Stephanie Chen Gundorph øver Sylfiden under generalprøven.

Det var nogle spændte og lidt søvnige dansere, der 27. juni landede i Ulaanbaatars lufthavn. Tunga Nyamaa tog imod danserne i lufthavnen, hvor de blev kørt direkte til hotellet for at sove et par timer, inden Tunga tog danserne med ud på en bytur for at vise dem nogle af hovedstadens skønne seværdigheder. Ankomstdagen blev derudover brugt til at få gang i dansebenene ved at strække lidt ud på hotelværelserne, for dagen efter ventede den altid vigtige generalprøve på gallaforestillingen.

Dagen for generalprøven fordrede en tidlig start, da alle skulle ankomme tidligt til den smukke og moderne teaterscene i byens hjerte. Scenen var bred og dyb med meterhøje LED-skærme, som fungerede som kulisser for forestillingen. I teatrets auditorium var der plads til over 1000 publikummer, der alle sad i lækre og komfortable sæder.

Generalprøven begyndte med den obligatoriske »morgenskole«, som er en ballettime, hvor ballettens alfabet gennemgås. Dette er en nødvendighed for, at danserne opretholder muskelstyrken samt de finmotoriske finesser, som fordres for at kunne danse på et verdenseliteniveau. Morgenskolen fandt sted på teatrets scene, så danserne også fik mulighed for at vænne sig til scenegulvet og dets tekstur. Imens danserne trænede, gik jeg op til lydpulten for at arrangere musikken sammen med de mongolske lydfolk, som alle var godt forberedte til dagens prøve.

Generalprøven forløb efter hensigten, men de fleste havde lidt stive og ømme ben efter den lange rejse dagen forinden. Forud ventede den store gallaforestilling, så vi spiste sammen en overdådig mongolsk grillmiddag og gik tidligt i seng.

På forestillingsdagen fik de fleste dansere en god omgang massage i hotellets spa-afdeling, og kroppen var dermed klar til den store aften. Vi kørte sammen i bus fra hotellet til teatret. Da vi ankom, var danserne koncentrerede og lukkede omverdenen ude med musik i ørerne. Forude lå sminkning, opvarmning, klargøring af dansesko og til sidst påføring af kostume inden forestillingsstart kl. 18.00.

Fuldt hus

Kort før forestillingen skal begynde, ankommer jeg til teatrets auditorium, og der er ca. ankommet 100 mennesker ud af 1000. Det gør mig noget urolig, da der normalt på dette tidspunkt er en lind strøm af mennesker på vej til forestillingen. Men her er der næsten ingen publikummer i ankomstloungerne.

Det viste sig, at publikummerne havde meget dårlige parkeringsforhold, så 90% af dem var forsinket og kom halvløbende ind i teatret iført deres fineste gallatøj. Publikummerne havde endelig indfundet sig på deres pladser med 20 minutters forsinkelse, men dette virkede

Her ses alle de medvirkende dansere efter forestillingen.

Gæsterne ankommer til teatret, øverste foto. Danserne hilser på særligt indbudte gæster efter forestillingen.

som en rimelig normal situation, så alle tog det temmelig afslappet.

Samme aften var der arrangeret en kæmpe rockkoncert på Ulaanbaatars stadion for 60.000 tilskuere i anledning af stjernebandet Nikitons 25 års jubilæum. Hele dagen havde der været en voldsom tilstrømning af tilskuere til stadion, og de mongolske balletarrangører var meget lettede, da salen var fyldt op.

Af gæster i teatret var den mongolske udenrigsminister, ambassadørerne fra bl.a. Canada og Tjekkiet, kendte komponister, skuespillere, udstationerede danskere og medlemmer af den mongolske kulturelite. Arrangørerne havde doneret ca. 300 billetter til lokale kunstnere, som ikke havde råd til at betale de dyre teaterbilletter.

Vi startede gallaforestillingen med at fremføre en pas de deux fra Harald Landers verdenskendte ballet Etudes og derefter 2. akt af Sylfiden. Under 2. del af forestillingen fremviste vi en blanding af nykoreograferede værker og ældre pas de deux klassikere som Svanesøen og La Corsaire. Vi fik også fornøjelsen af at se tre mongolske dansere, som fremviste en skøn solo fra Carmen og en klassisk pas de deux.

Det var tydeligt at mærke, at publikum skulle vænne sig til danskernes særlige dansestil med blødere bevægelser og et mere romantisk udtryk. Som forestillingen skred frem, blev publikum mere og mere begejstret, og under forestillingens finale, som var August Bournonvilles 3. akt af Napoli, klappede publikum taktfast med under fremførelsen. Denne form for umiddelbar begejstring er noget, som vi sjældent oplever i Danmark, da klapsalver normalt først forekommer, når dansesekvensen er afsluttet. Balletgallaen sluttede med stående klapsalver og ni ekstatiske dansere, som havde haft en vidunderlig oplevelse.

Efter tæppefald var alle danserne af vores værter inviteret til en overdådig middag med livemusik. Alle nød at hilse på hinanden, og aftenen sluttede med festlig fællesdans på dansegulvet.

Den efterfølgende dag tog danserne på en 6 dages rundrejse til Gobiørkenen, som var en helt uforglemmelig og fantastisk tur arrangeret af Tunga. Vi red på heste omgivet af ørne, klatrede på kæmpe sandklitter, så de smukkeste klippeformationer, blev betaget af de uendelige sletter og red på kameler ved solnedgang. Mongoliet er et eventyr, som alle danserne vil bære med sig som et uforglemmeligt minde.

Sluttelig en stor tak til Bulgan Njama, Tunga Nyamaa og Chuluunbat Batgerel for deres store arbejde med at bringe solister og solodansere fra Den Kongelige Ballet til Mongoliet. ■

Christian Baldwin Hammeken

Christian Hammeken er CEO i *Cultural Adventures Copenhagen* og tidligere balletdanser ved Den Kongelige Ballet.

The Hu's første koncert i Danmark

I slutningen af juni gav 'The Hu' sin første koncert i Danmark. 'The Hu' er et up coming mongolsk rockband, der på bandets første Europa-turné var nået til det københavnske spillested Pumpehuset 26. juni. Reporteren Jonathan Pichard fra websitet heavymetal.dk var på pletten med en anmeldelse af koncerten og et interview af gruppens medlemmer.

Mongoliets mest hypede rockband kom forbi bette Danmark en lun onsdag aften. Vi var naturligvis på pletten, og vi var spændte, men nervøse.

Hvordan kan det gå til, at et folkrockband fra Mongoliet med kun tre numre kan turnere verden rundt? Hvordan kan det være, at deres koncert i Pumpehuset blev udsolgt så hurtigt, at spillestedet var nødt til at opgradere til den store scene samt sætte flere billetter til salg? Hvorfor denne hype omkring et par gæve gutter, der spiller på lejrbålsinstrumenter og synger på et sprog, som stort set ingen taler eller forstår?

Jeg har altid været fascineret af Mongoliet og dets kultur – lige fra Genghis Khan til strubesang. Så jeg var helt klar over, hvorfor JEG var der, men hvorfor der var så mange andre, var mig en gåde – en gåde jeg så frem til at få opklaret. Ligeledes var jeg utroligt spændt og nervøs i forhold til selve koncerten. For nok har deres tre numre fået millioner af views på YouTube, men den slags ting skal man tage med et gran salt.

Efter halvanden times dj-musik leveret af Blastbeast.dk, indtog bandet scenen under en masse hujen, hajen og klapsalver. Når The Hu spiller live, har de fire ekstra medlemmer med sig, der spiller trommer, guitar og bas. Det betyder også, at de numre, man kender, får et ekstra element – hvilket klæder dem, da det giver lidt mere kapow-effekt.

Folk var tændte, og ligeså var bandet, så da de startede festen med deres nyeste single, *Shoog Shoog*, stampede og klappede folk i takt, som gjaldt det deres liv. Da sangen var slut, begyndte det, jeg lidt havde frygtet dog. De begyndte nemlig at spille en række numre, som ingen kendte og som samtidig var det, man kunne kalde »sjælere« – ergo sange uden noget drive.

Publikum begyndte at stå og glo/filme i stedet, og nogle få klappede lidt engang imellem, men energien var faldet gevaldigt. Først da de spillede deres første single og gennembrud, *Yuve Yuve Yu*, vågnede folk op igen – men derfra ville festen ingen ende tage!

Wolf Totem, deres anden single, blev også vel modtaget, og selv den næste række af ukendte numre blev behandlet, som var de evergreens. Selv når bandet bød folk op til fællessang, lykkedes det, trods at folk ikke anede, hvad de skrålede med på – hvilket egenligt var super fedt. Det må være sådan folk, der ikke er blevet udsat for tysk i folkeskolen, har det med Rammstein. Bandet bukkede og takkede af for blot at komme ind på scenen sekundet efter for lige at give et ekstranummer – i form af *Yuve Yuve Yu* igen!

Normalt ville jeg tænke, det var helt godnat at spille det samme nummer to gange. Men det fungerede totalt, for det ER et godt nummer, og det ER det nummer, der er grundlag for at bandet overhovedet kom forbi Pumpehuset.

Lyden i Pumpehuset var fænomenal, og man kunne tydeligt høre de mange sjove instrumenter samt de mange forskellige overtoner, som strubesang kan generere.

Jeg har aldrig set så blandet et publikum til en rockkoncert nogensinde! Kønsrationen var tæt på 50-50, og der var alt fra børn til folkepensionister, og adskillige etniciteter var ligeledes til stede. Jeg kunne ikke lade være med at stå og smile til det mongolske ægtepar, der stod og flagrede med deres mongolske flag, mens de livestreamede til deres venner i Ulan Bator. Denne aften stod der godt og vel et par hundrede mennesker af forskellige køn, aldre og hudfarver og hyldede (nærmest tilbad) otte musikanter fra et land langt borte – det er mangfoldighed og respekt i min verden.

Det var alt-i-alt en rigtig god koncert. Der var en række bump på vejen, men The Hu var et karismatisk, kompetent og meget engageret band, som jeg helt klart gerne vil se igen. Ligeledes glæder jeg mig meget til at få mine fedtede fingre i deres debutalbum, der udkommer 13. september. ■

Jonathan Pichard

Interviewet

I forbindelse med deres første og totalt udsolgte koncert i Danmark har vi fået os en snak med samtlige medlemmer af The Hu.

Til trods for at I er et helt nyt band med kun tre udgivne sange, så har I taget verden med storm. Hvordan kan det være?

Hårdt arbejde og dedikation. Ideen bag bandet er faktisk 8 år gammel, og vi fandt sammen og begyndte at skrive for 3 år siden. Så selvom vi kun har tre sange ude nu, så har vi meget, meget mere. Vi kunne spille i to timer uden problemer kun med vores egne numre. Vi vidste, at folk ville elske autentisk musik, der talte til deres sjæl.

I blander jo vestlig rockmusik med østlig musik. Hvad kan musikverdenen lære af det?

De traditionelle mongolske instrumenter, *morin khuur* og *topshuur*, stemmes faktisk i en toneart, der minder meget om moderne klassisk rock, og rytmen er tit den samme som en klassisk blues-rytme – så at blande de to verdener var utroligt nemt. Vi kalder os selv *The Hu*, for det er roden i ordet *humanity*. Vi laver musik til mennesker uanset farve og køn – det kan alle vel lære noget af?

Tænkte I nogensinde over, at der kunne være en risiko ved at annoncere en verdensturné, når nu I kun havde udgivet tre sange?

Nej, aldrig. Vi vidste, at det ville blive en succes. Den respons, vi har fået verden over, har været så overvældende, at vi slet ikke var i tvivl.

Havde I i jeres vildeste fantasi drømt om den succes, I har fået?

Nej, på ingen måde! Vi er så overvældede over den kærlighed, som folk sender vores vej konstant. Vi regnede med at få succes, men slet ikke så hurtigt! Det beviser bare, at vi har ramt noget, folk ville have. Det er det, traditionel folkemusik kan. Den appellerer til noget dyrisk og instinktivt i os. Det er den musik, vores forfædre hørte, og det husker vores sjæl. Og når man så blander det med rockmusik, jamen så er verden åben!

Jeres musik er jo inspireret af det mongolske storrige, Genghis Khan, shamanisme osv. Kan folk i år 2019 lære noget af de værdier, I kommer med?

Det er rigtigt, at vi synger om fortiden – især den mongolske fortid. Men vores værdier og budskaber er lige så relevante nu som dengang: respekt for dine forfædre, for uden dem ville du ikke være her og respekt for naturen og verden omkring dig af samme årsag. Vær høflig, vis respekt og kærlighed over for folk og stå sammen i stedet for at stå imod. Det er vores musik: menneskemusik.

Hvordan har turneen været indtil videre?

Helt fantastisk, nærmest ufattelig! Det har været én lang succesfuld rejse. Folk har været så flinke og åbne alle de steder, vi har været, og publikums respons gør, at vi kun elsker det endnu mere.Vi oplever, at folk kan teksterne og har lært dem udenad, det er helt vildt!

Når vi er færdige med vores Europa-turné, så rejser vi hjem, udgiver albummet, og så tager vi på turné igen til Nordamerika og Canada og så til Europa igen. Så vi har de næste par år nøje planlagt.

Hvad inspirerede jer til at begynde at spille musik i det hele taget?

Musik er en kerneværdi i Mongoliet. Det er noget fædre lærer deres sønner, og sådan har det været i flere tusind år. Vi fik det ind med modermælken, og derfra har vi alle gået på diverse musiske uddannelser, så vi har alle den samme klassiske baggrund. JP

Mongolisering 3

Opfindsom tilpasning

Projektet 'Mongolisering af civilsamfundsudvikling i mongolske landdistrikter' strakte sig over knap 4 år, 2014-18. Fra starten var det uklart, hvad mongolisering ville betyde. I denne tredje og afrundende artikel forsøger forfatteren at kaste lys over, hvad der egentlig menes med mongolisering. Artiklen er blandt andet baseret på en række interviews af mongolske partnere fra de 56 lokale afdelinger spredt ud over samtlige provinser i Mongoliet. Denne og de to foregående artikler i Ger 102 og 103 er skrevet af Johnny Baltzersen, der siden 1992 har koordineret udviklingsprojekter i Mongoliet.

Opfindsom tilpasning er måske det nærmeste, vi kommer en dækkende definition af begrebet *mongolisering*.

Mange mongoler trækker lidt skævt på smilebåndet, når vi spørger dem, hvad de selv forstår ved *mongolisering*? Når spørgsmålet oversættes, spørger vi til, hvad der menes med *mongolchlokh* – at mongolisere. Det er brugen af netop det ord på mongolsk, der fremkalder smil og grin.

Mongolchlokh associerer til kreativ tilpasning af såvel materielle ting og sager som sociale handlemønstre, så det alt sammen passer bedst muligt til de givne vilkår.

Mange mongolers selvforståelse er, at de er mennesker, som ikke går så meget op i regler. Regler som de ofte anser for værende bureaukratiske og firkantede og dybest set unødvendige. I stedet ser de sig selv som nogle, der er pragmatiske og løsningsorienterede.

I det lys dækker *mongolchlokh* også over en unik evne til at problemløse under selv meget vanskelige vilkår, og mongolisering rummer derfor også den robusthed og fleksibilitet (resiliens), der er påkrævet for at (over)leve og udvikle sig under de ofte barske vilkår på de mongolske stepper. Når mongoler så alligevel smiler og griner lidt, når de skal forklare *mongolchlokh*, så skyldes det, at de er udmærket klar over, at kreativ tilpasning og tilsidesættelse af reglerne også kan være problematisk.

Med de lidt muntre betydninger af *mongolchlokh* in mente valgte den mongolske partnerorganisation i øvrigt også en kreativt tilpasset oversættelse af titlen på projektet, så ordet *mongolisering* blev undgået.

Oversat fra mongolsk hedder projektet: *Styrkelse af civilsamfundet i landdistrikterne på basis af traditionel mongolsk kultur.* Dermed undgår man, at selv mongoler kunne misforstå meningen med projektet.

Direkte adspurgt – efter at smilene har lagt sig – om betydningen af *mongolchlokh* siger mongoler f.eks:

- *mongolisering* betyder at gøre noget med mongolsk know-how: det er evnen til at finde veje og metoder til at få alt muligt gjort.
- *mongolisering* er at være fleksibel og finde muligheder i stedet for bare at sidde og vente på, at noget skal gøres i overensstemmelse med en eller anden vejledning. Det betyder ikke nødvendigvis at følge fastlagte regler.
- *mongolisering* betyder at gøre brug af mongolers tavse viden *(khar ukhaan)*: det er en intellektuel og mental resurse.
- *mongolisering* er kapacitet til at bygge videre på mongolske normer og traditioner.
- *mongolisering* er evnen til at forbinde til og gøre brug af udenlandske erfaringer, men at gøre det på en måde, så det passer til mongolske normer, værdier og traditioner.

Mongolsk opfindsomhed 1: Radiatormåtte.

- *mongolisering* betyder en evne til at handle uden at være for afhængig af andre.
- *mongolisering* er den mongolske måde at tænke på: folk er åbensindede og uden firkantede og fikserede tankemønstre. De foretrækker nogle gange genveje eller omveje, men det er typisk for at håndtere den svage mongolske infrastruktur og andre mangler.

I udvikling af civilsamfund, projektets målsætning, kommer disse udsagn til deres fulde ret. Især dem om at gøre brug af udenlandske erfaringer, men tilpasset mongolske vilkår, også via genveje eller omveje.

Det demokratiske Parti ville opponere. Og vice versa. Folk blev udskiftet i stigende tempo og omfang, når magten skiftede i forbindelse med valg.

Omveje til mongolisering

Skulle folk igen engageres i lokalsamfundets anliggender, skulle det ske ad omveje: gennem deltagelse i traditionelle spil og konkurrencer og/eller kurser i fremstilling af traditionelle mongolske spiser. Disse mangfoldige kulturelle aktiviteter blev rammen om fornyet social kontakt og samarbejde, hvor gensidig tillid, hjælpsomhed og solidaritet igen blev de vigtigste pejlemærker.

Når tilliden – også på tværs af generationer – var på plads, så kunne de mange uformelle samtaler og møder også blive grobund for samtaler og samarbejde omkring emner, der havde at gøre med udvikling af lokalsamfundet.

Selvom mongoler med god grund er stolte over deres evner til opfindsom tilpasning og til at få materiel og livet som sådan til at virke under vanskelige vilkår, så viste interviews også, at de er opmærksomme på, at kreativ omgåelse af regler har sine begrænsninger.

»Når vi ser på gennemførelse af lovgivning eller regler i den finansielle sektor, så er kreativ tilpasning faktisk en dårlig idé«, siger B. Jadambaa, mongolsk projektkoordinator, med et smil på læben. Det er områder, hvor kreativitet let fører til magtmisbrug og korruption.

Jadambaa har været engageret i dansk-mongolsk samarbejde siden 1992 og er den ene af hovedarkitekterne bag *Mongolisering af civilsamfundsudvikling i mongolske landdistrikter*. Det er Jadambaa, der gennem 3 årtier med flodbølger af vestlig (læs: neo-liberal) indflydelse i Mongoliet har insisteret på, at gen(op)finde de normer og værdier, der er fundamentet under et trygt, tillidsfuldt og samarbejdende socialt liv i det mongolske samfund.

I det perspektiv er *mongolisering* en bestræbelse på at modvirke den asymmetri i magtforholdet, der er indbygget i internationalt udviklingssamarbejde, hvor giverne – Vesten – ikke kun er dem med pengene, men også antages at være dem med svar og løsninger på alt. *Mongolisering* handler også om at give mongolerne serveretten tilbage. ■

Tekst og foto:
Johnny Baltzersen

Mongolsk opfindsomhed 2: Sengeheste brugt som hegn.

Mongolsk opfindsomhed 3: Fællesvask.

Det er nok tvivlsomt, om vi i en dansk kontekst, ville finde det hensigtsmæssigt eller særligt overbevisende, hvis styrkelse af civilsamfund først og fremmest tog afsæt i at invitere folk til at spille ludo eller bage kanelsnegle. Men det var netop dét, den mongolske partner gjorde. Aktiv og politisk deltagelse i samfundslivet var ikke i høj kurs. Over de sidste par årtier havde konkurrencen mellem Mongoliets to store partier forpestet det sociale liv.

Hvis en god idé kom fra Det mongolske Folkeparti, kunne man være stensikker på, at tilhængere af

Den vilde pæon

I 2015 fejrede Dansk Mongolsk Selskab sit 25 års jubilæum. På listen over de mange arrangementer dette år var en jubilæumsekspedition til den forsøgsgård, en flok unge danskere oprettede i det nordlige Mongoliet i 1923. De kaldte området for Zobelsletten efter det mongolske stednavn Bulguntal, i dag Erdenebulgan.

Blandt deltagerne i ekspeditionen var Åse Solvej Hansen og Gudrun Boel Isager, datter af Erik Isager, som deltog aktivt i bedriften fra starten i 1923 og indtil han rejste hjem til Danmark i 1928.

Den 11. juni i år modtog redaktøren en uventet mail fra Åse, hvor hun bl.a. skrev:

For øvrigt har jeg en pæon, som er vokset op fra et frø fra bjergskråningen ved "danskerlejren". I år blomstrede den for første gang! Gudrun Isagers far omtalte denne smukke pæon i breve sendt til Gudruns mor i midten af 20'erne. Fantastisk at have et lille stykke Mongoliet i min have!

Mon dette brev fra Erik Isager stadig eksisterer? tænkte redaktøren. Efter nogle få dage og en forespørgsel hos Gudrun fik han svar:

Nu har jeg læst de gamle breve igennem, som far skrev hjem. Brevet hvori han nævner pæonen er i et brev til mine to morbrødre, Oskar og Kyster og deres søster Asta, som senere blev min mor. Far voksede op i Ry, en lille by hvor alle kendte hinanden og familierne kom sammen. Far gik på jagt sammen med Kyster og Oskar.

Jeg synes, at du skal have kopi af hele brevet, han var en god brevskriver, synes jeg. I øvrigt har Nationalmuseet kopi af alle fars breve – og jeg ville gerne have et eksemplar til mine børnebørn, hvis det engang bliver muligt. Min kopi har min bror for 60 år siden afskrevet på maskine i fem kopier til mine brødre, mor og mig – det var dengang man brugte kalkerpapir.

Ja, det er en sjov historie med pæonen; jeg er så glad for, at jeg huskede at samle nogle frø, da vi var oppe på Danskerklippen. Åse er dygtig til planter – jeg sådede også nogle frø og er nu så heldig at have en plante med fem blade og håber på, at jeg næste sommer også får en blomst.

I brevet til familien dateret 26. maj 1924 beskriver Isager i levende vendinger den overdådige flora:

... Vi tager en tur ned ad Zobelsletten først, Bulguntal hedder den på mongolsk; se nu på steppens grønsvær, det lyser i alle mulige farver; der er gule, hvid og blå kobjælder, – de står for tiden som krokus i et bed, små røde nelliker, vilde pæoner, gule smørblomster og en masse, som jeg ikke kender. Det grønne, som man tror er græs alt sammen, viser sig ved nærmere eftersyn for størstedelen at være små blomsterplanter, som endnu ikke har fået blomst. ...

Den righoldige flora må have gjort et stort indtryk på nybyggerne. Alle som én omtaler de i dagbøger, breve og artikler det frodige blomstertæppe. I 1928 skriver sygeplejersken Lena Tidemand i et brev fra sit besøg på gården:

Om sommeren var denne steppe det dejligste blomstertæppe, der ustandselig skiftede i farver, først kobjælder i alle farver, så store anemoner, så iris og gule og røde liljer, så akelejer og kabelejer, ridderspore, edelweiss, asters, valmuer og mange, som jeg slet ikke kender. På bjergskråningerne var roser, pæoner, store røde, to slags meget smukke orkideer, azaleaer med en duft ved det grønne. Jeg blev helt fortumlet over al den dejlighed.

Stor tak til Åse for at dele denne historie med Gers læsere og tak til Gudrun for at finde brevet frem.

JK

Kirgiserne i Zoologisk Have - I

I slutningen af det 19. århundrede og begyndelsen af det 20. var det på mode at indforskrive repræsentanter for fremmede folkeslag til at optræde i diverse europæiske forlystelsesparker. Hensigten med denne udstilling af etniske minoriterer var en blanding af folkeoplysning og underholdning med et godt øje til de kommercielle muligheder. I København var Tivoli og Zoologisk Have de foretrukne arenaer med plads til at huse de forskellige grupper og deres medbragte udstyr. I dette første afsnit af 'Kirgiserne i Zoologisk Have' bringes fra Politiken et personligt indlæg af W. Dreyer, præget af den hvide europæers syn på »primitive« folkeslag. Derefter følger programmet for kirgisernes optræden i Zoologisk Have i sommersæsonen 1900.

POLITIKEN.
Lørdagen den 25de Avgust.

En overvældende Mængde Arabere, Indianere, Lapper, Dinkaer og andre mer eller mindre ægte "Naturfolk" har i de sidste Par Aartier oversvømmet Evropa med deres Krigsdanse, Skalperingsscener, Ridekunster, Snavs og, sidst men ikke mindst, Tiggeri. Naa! det er jo ikke enhver givet at komme til Korinth, og for dem, der ikke har haft og næppe nognesinde vil faa Lejlighed til at se et Naturfolk i dets hjemlige Omgivelser, er det vel værd at ofre en Timestid eller to paa saadanne importerede Prøver af Oprindeligere Tilstande end dem, vi selv bevæger os i. Det er godt at læse om sligt, og at se gode og virkelighedstro, billedlige Gengivelser af Livet og Menneskene i de Jordstrøg, paa hvilke vor evropæiske Nutidskultur endnu ikke har sat sit, alt oprindeligt og ejendommeligt udviskende, Præg, men bedre er det dog at se med egne Øjne og høre med egne Øren.

Uheldigvis har der været noget muggent ved de fleste af de "Karavaner", eller hvad de nu kaldtes, der er naaede op til os. Enten har de helt eller delvis bestaaet af Individer, der allerede i deres Hjemland var paavirkede og i Reglen noget bedærvede af den lidet heldige Side, Civilisationen vender ud mod sine Grænser, eller de havde turet saa længe om i Evropa og Amerika, at Duften var gaaet af dem. Snavset havde de beholdt, og Tiggeri havde de lært til Gavns, men det naive og umiddelbare, det friske og afstikkende, hvorved de særlig skulde virke, havde de sat alt for meget til af.

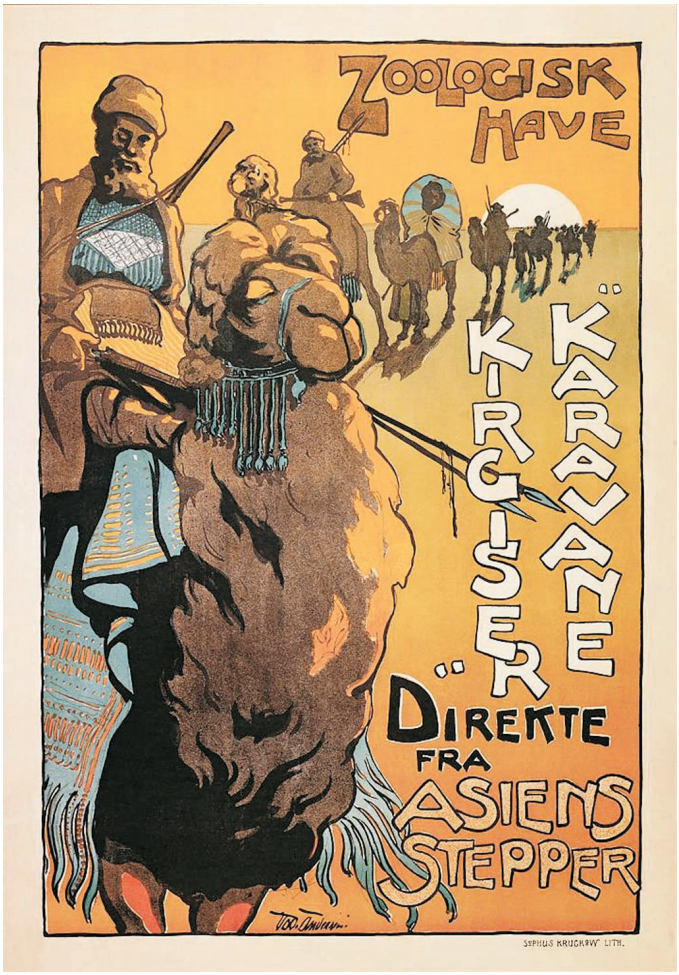
Da jeg forleden akslede mit Skind for at tage ind og se Kirgiserne i Zoologisk Have, var det egentlig ikke med Forventning om at træffe andet og mere end det, de tidligere Forevisninger af saadanne Truper havde haft at byde paa. Des behageligere blev jeg overrasket ved at se, hvor godt og naturligt et Indtryk de gjorde, hvor uberørte og ufordærvede de var, og med hvor stor Omhu alt det var samlet sammen og lagt til Rette, som kunde bi-

kirgisere, mongolsk folk, der med tiden er blevet assimileret med tyrkiske folk, men som har bevaret mange af deres oprindelige kulturtræk. Det kirgisiske samfund er opdelt i stammer og underinddelt i klaner. Under klanerne rangerer landsbyfællesskabet, hvori storfamilierne indgår. En del kirgisere lever stadig som nomader med de vigtigste græsningsområder i højtliggende bjergegne. De holder får, geder, yakokser og heste. Kirgisere er sunnimuslimer. I det nordlige og østlige Kirgisistan praktiseres shamanisme.

Den Store Danske

drage til at give et virkeligt og tro Billede af Mennesker og Liv ude paa Asiens vide, sparsomt befolkede Stepper.

Sandt nok, Omgivelserne kan ikke flyttes med. Det er end ikke muligt at installere saadan en lille Gruppe Nomader paa Steder og under Forhold, der til en vis Grad virker illuderende. Derved faar Alt let et vist Cirkuspræg, der maaske gør sit til, at mange af de Besøgende uvilkaarligt anlægger en Cirkus-Maalestok paa, hvad de faar at se. Men dette er baade taabeligt og uretfærdigt. Det der bydes, er ikke og skal ikke være Akrobatkunster, halsbrækkende Ridegøgl eller pragtfulde Pantomimeoptog. Vil man se sligt, gaar man i Cirkus, men vil man nyde et saa vidt muligt virkelighedstro Billede af et ejendommeligt og fremmedartet Folks Liv, saa faar man ingensinde bedre Lejlighed dertil end den, der nu bydes i Zoologisk Have.

Naar man træder ind i en af Kibitka'erne og lader Forhænget falde til bag sig, har man et saa levende Udsnit af Kirgiserliv for sig, som ønskes kan. Alt er saaledes, som det en Sommerdag præsenterer sig hos en velhavende Kirgiserfamilie i Steppen ved Foden af de fjærne Altaibjærge. Farvebrogede og farvemættede er Omgivelserne i det hyggelige Rum, thi stærke Farver, ofte grelt sammenstillede, tiltaler det lidet udviklede og lidet "kultiverede" Menneskes Øje. Hans Nerver er ikke saa modtagelige som vore, stærke skal Paavirkningerne være for at gøre Indtryk paa dem. Derfor elsker han de mest lysende Farver: Blodets klare, røde, Saltsøens dybe, blaa, det frodige, grønne hos Vaarens spirende Græs, er noget, han kan forstaa, og som han overfører paa sine Klæder, sin Pynt, sine Tæpper, sine Broderier osv. Noget lignende gælder om hans Musik: drønende Trommer og skrattende Tamburiner, klirrende Strænge og raslende Dingel-Dangel, videre gaar hans Ønsker ikke. Om han end vil kunne nyde larmende Janitscharmusik, det afdæmpede, melodiøse, som tiltaler vore finere mærkende Øren, lader ham ganske uberørt.

Og hans Begreber om Sang og Dans er ikke mere udviklede. Højrøstet Skrigen op, voldsomme, taktfaste Bevægelser er, hvad han forlanger for at more sig kongeligt og ligefrem komme i Ekstase. Hans Ridning bærer Vidne om samme Smag. En Hest, han maa slaas med for at holde den i Ave og som maa bringes til at lystre og stadig muntres med Svøben, en rask Galop eller en susende Karriere over Stok og Sten, det er det, han forstaar ved at ride.

Det er en Øjenlyst at se Kirgiserne ride, de er tydelig nok bedst tilpas, naar de er paa Hesteryggen og farter rundt, selv om det kun er paa Forevisningspladsens Bark. Øjnene lyser, og Munden lér, Ryggen retter sig spændstigt, og der kommer noget over hele Manden, som siger os klart: jeg er Karl for min Hat her og dér og allevegne.

Noget af det fornøjeligste ved dette Kirgiserbesøg er i det Hele at se, hvor vel tilpas og livlige disse Mennesker er under de for dem saa fremmede Forhold. Det er tydeligt, at de føler sig vel behandlede og har Tillid til den unge Tysker, der har dirigeret deres Rejse og indrettet alt paa det bedste for dem. Og det er en behagelig Tanke, at de herfra rejser lige tilbage til deres Steppehjem, fremfor at blive trukne om og foreviste det halve Evropa igennem. Hvor de nu er, skærmes de, saa vidt gørligt, mod alle skadelige Indflydelse, og forhaabenlig vil deres Danmarksfærd ikke fordærve dem til behagelige Erindringer. Mangen lun Sommeraften og mangen kedsom Vinterdag vil de, ved Baalet af tørret Faaregødning, ude i deres hjemlige Stepper passiare om deres lange Rejse og om deres Oplevelser blandt Nordens venlige Folk.

Venlige er de selv, muntre og gemytlige, og Venlighed fortjener de at møde. I et privat Hjem har jeg en

Dag spist til Middag sammen med en af dem, en køn ung Fyr ved navn Delham. Snakke synderligt sammen kunde vi jo ikke, men sjældent har jeg set en ung Mand, der gjorde et saa umiddelbart, tiltalende Indtryk. Der var i hele hans Maade at være paa noget frit og frejdigt, noget naturligt beskedent og dog selvbevidst, noget i Ordets bedste Forstand gentlemanlike, og skønt han, som alle de andre, er Muhamedaner, viste han en ganske mærkelig, om ikke ringe Intelligens vidnende, Fordomsfrihed. Han spiste Skinke og drak et Glas Rødvin, og spurgte man ham – pr. Tolk – hvorledes det kunde forenes med Koranens Bud, smilte han kun, men med et Smil som det, hvormed vi vilde møde en Indremissionær, naar han spurgte os, om vi ikke frygter Helvedes Pinsler.

Ja, disse Kirgisere er Muhamedanere, og de fleste af dem passer med den pinligste Omhu at udføre de foreskrevne Renselser, at overholde de tilvante Bedetimer osv. Ingen af dem, vor brave og frittænkende Delham undtagen, vil røre Kød af Dyr, de ikke selv har slagtet med de Ceremonier og under den Ritus, der nu engang hører sig til. Flere af dem kan baade læse og skrive, de benytter arabiske Bogstaver, og enkelte er i Besiddelse af et udstrakt Kendskab til Koranen. Men deres Muhamedanisme hviler paa et tykt Lag af den Schamanisme, der var deres Fædres Tro. Schamanerne er Medicinmænd; med sære Kunster og underlige Besværgelser kan de baade sætte sig i Forbindelse med de Afdødes Aander og tage Kampen op med de Hærskarer af Dæmoner, der omgiver Menneskene og volder dem ondt.

En af Mændene, for Resten en temmelig ung Kavaler, er Schaman, og med paaskønnelsesværdig Uforbeholdenhed giver han en Besværgelsesscene tilbedste. Med Sang og Spil og hidsende Dans bringer han sig i en ekstatisk Tilstand, der maaske nok er halvvejs imiteret ved de Forestillinger, han giver, men som dog gør bestemt Indtryk af at kunne blive til fuldt Alvor, naar det gælder. Han hypnotiserer sig selv, og hvad han ser og hører under sin Hypnose, giver han Udslag i dunkle Ord og vilde Fagter. Om han er særlig dygtig i sit Fag, véd jeg ikke, men der er ingen Tvivl om, at adskillige af disse Schamaner kan præstere ganske mærkelige Ting i Lighed med dem, hvorved eskimoiske Angekok'er, indianske Medicinmænd, Zuluernes Heksedoktere, indiske Fakirer osv. har imponeret selv ret vel forberedte Evropæere. Det kan ikke nytte at skjule det – vor kirgisiske Troldmand synes ikke at nyde nogen særlig Agtelse blandt sine Rejsefæller. De trækker nærmest noget paa Smilebaandet ad ham, maaske er han for ung, maaske lader de blot saa overlegne. Vist er det efter alt, hvad der blev mig sagt, at han selv fuldt og fast tror paa sine overnaturlige Ævner, noget, der ikke er saa forunderligt, da han jo ikke kan se paa Hypnose og de mærkelige subjektive og objektive Fænomener, der ledsager dem, med vore Øjne.

Der kunde være meget mere at fortælle om disse vore mærkelige, halvvilde Besøgende, men Pladsen tillader det vel næppe. De "Forestillinger", de giver, er ikke Hovedsagen, skønt det kan være baade morsomt og lærerigt at se Ridningen, Kibitka'ens Nedtagning, Karavanens Marche, Schamanens Besværgelser osv. Nej, man skal i Ro og Mag gaa omkring i Lejren, kigge efter i Kibitka'erne, studere de mørke, broget klædte Mænd og Kvinder, for ikke at tale om Børnene – og man vil gaa derfra med en klar Forstaaelse af, at vor Vis at leve Livet paa ikke er den eneste mulige, og at man kan pudse sin Næse paa en anden Maade, end vi bruger, og være lykkelig endda.

W. Dreyer.

Kirgiserne i Zoologisk Have

høre hjemme paa de vidtstrakte Stepper i Midtasien mellem Altajbjergene mod Øst og det kaspiske Hav mod Vest. Det er et Folk af tyrkisk Oprindelse, stærkt iblandet mongolsk Blod. Landet, de beboer, er af Størrelse som Tyskland, Frankrig, Spanien, Portugal og Italien tilsammen. Deres samlede Antal er næppe over 3 Millioner, saa at der er god Plads for dem at røre sig paa. De lever som *Nomader*, drage rundt fra Sted til Sted med deres Hjorder af Heste, Kameler, Fedthalefaar og Geder, af hvis Kød de ernære sig. Af Huderne berede de Skindvarer og af Ulden Tøjer, især tykke Filttæpper, for hvilke de tiltuske sig Varer fra Kina og Rusland. I de senere Aar er de komne under russisk Protektorat, og deres Land er indlemmet i Sydsibirien.

To Kirgisere; til højre Ørnejægeren.

De er rettroende Muhamedanere, skønt de ikke danner noget egentligt Kirkesamfund eller har Moskeer. De kender ikke til berusende Drikke, undtagen en let gæret Drik, Kumys, som tilberedes ved at kærne Hoppemælk i en Skindsæk. De afsky Svinekød og nyde ej heller Oksekød. Ved Slagtningen iagttage de visse Regler ligesom de rettroende Jøder, og de indlade sig ikke paa at smage Kød af Dyr, som de ikke selv har slagtet.

Deres Boliger er yderst praktiske og afpassede efter Landets Klima og deres omflakkende Levevis. Det er et rundt Telt, med kuppelformet Tag. Et stærkt Træskelet, af korslagte Træstænger, sammenbundne med Læderremme, som let lader sig nedtage, folde sammen og læsse paa Kamelerne, naar Lejren bryder op. Kuppeltaget bestaar af tynde, krumme Ribber. Først beklædes Træskelettet med tynde Straamaatter i sirlig farvede Mønstre og derpaa med tykke Filttæpper, ofte dekorerede med malede eller paabroderede Figurer. Gulvet i Teltet (*Kibitka* paa Russisk, *Kiessy* paa Kirgisisk) bedækkes med Tæpper. Maaltiderne indtages siddende paa Hug i eller udenfor Teltet; Stole og Borde kendes ikke. Køkkenet er et aabent Ildsted i det fri. Da det ofte kniber med at skaffe Brændsel paa den træløse Steppe, indsamles hertil omhyggelig Kamelernes Gødning.

Teltet er køligt i den brændende Sommersol. Der falder sparsomt med Regn, og Solen skinner uophørligt Dagene igennem. Men om Vinteren farer Snestormen hylende hen over den flade Steppe og bringer ofte med sig Polens isnende Kulde, saa at Mennesker og Dyr fryser ihjel, inden de naar et skærmende Ly.

Frygtelig har Vinteren raset i Aar, og længe var Floderne tillagte, hvad der bl. a. sinkede den Kirgiser-Karavane, som skulde drage til Kjøbenhavn.

Det var en af Hagenbecks Folk, som just var i Sydsiberien for at samle Dyr, og som nu fik til Opgave at bevæge en Del Kirgisere til at drage til det fjerne Vesten for at vise, hvorledes man endnu lever derude paa Stepperne.

Det faldt ikke let at bevæge nogen til at

foretage den lange Rejse. De frygtede for at man vilde lokke dem bort for at sætte dem til haardt Arbejde, saaledes som nogle russiske Entreprenører havde gjort.

Men Hr. Wache forstod at vinde Kirgisernes Tillid, og han fik omsider sluttet Kontrakt med saa mange, at han han havde en lille Trup, hvori alle Alderstrin var repræsenterede lige fra Patteglutten indtil en Gamling paa næsten 70 Aar.

Det indre af et Telt

Der indkøbtes tre Telte, en Mængde Redskaber, Klæder og Tæpper, desuden Heste, Kameler, Fedthalefaar og Geder. Endelig erhvervedes to Jagtørne, som dresseredes af en Ørnejæger. Fra disse Stepper udgik nemlig i Middelalderen den ædle Sport at jage med afrettede Falke og Ørne, og her har den endnu holdt sig, efter at den forlængst er uddød i Europa.

Den 20. Maj var Karavanen samlet i Steppebyen Semipalatinsk, hvorfra den pr. Damper gik ned ad Irtischfloden til Omsk. Herfra med Jernbanen videre over Moskau, Warschau, Berlin og Hamborg til Kjøbenhavn, som naaedes den 30. Juni. Til Efteraaret skal Tilbagerejsen atter tiltrædes, og allerede den 1. September vil Kirgiserne rimeligvis have forladt Kjøbenhavn.

Dette er da en enestaaende Lejlighed til at se et levende Billede af Livet paa de asiatiske Stepper, uforfalsket og oprindeligt. Den lange Rejse paa Tusinder af Kilometer er for det kjøbenhavnske Publikum reduceret til en Sporvognstur til Zoologisk Have.

Kirgiserne er et ægte Rytterfolk. Baade Mænd og Kvinder hænger fra ganske smaa paa Hesteryggen, og de gaar sjældent til Fods, hvorfor de ogsaa har svage Ben. Hopperne malkes, og af deres Mælk tilberedes, som ovenfor omtalt, Kirgisernes Nationaldrik „Kumys".

Kamelerne bruges mest som Lastdyr, til at bære Telte og Proviant; ogsaa disse malkes, og deres Uld, som omhyggelig opsamles eller afplukkes, bruges især til Filttæpper.

Kvinderne, som udretter det meste egentlige Arbejde, deriblandt at tilberede Maden, opslaa og nedtage Teltene, forstaar ogsaa at udføre smukke Haandarbejder, at væve paa en meget simpel Væv, og at forarbejde fine Straamaatter af en stærk Græsart. Straaene omvikles ofte med farvet Kameluld, hvorved der kan frembringes smukke Mønstre. Ogsaa i Farvning er Kirgiserkvinderne meget kyndige.

De omtalte Straamaatter anbringes under de Filttæpper, som omgiver Teltene.

Udenfor Teltet

Vaaben bruger Kirgiserne ikke. Paa Jagten, som altid foregaar til Hest, nøjes de med Pisken og en kort Kniv. Med den første dræber de deres Fjende Ulven, som de først jager træt, og med den anden gør de det af med den Ræv eller Hare, som Jagtørnen har slaaet Klo i.

Forestillings-Program i Zoologisk Have.

I.

Faarene drives rundt

af en Rytter, væbnet med en lang Stang.

II.

Vædderidt

til Hest eller paa Kamel.

III.

Brudetoget.

Dette er i Forvejen forberedt, ved at nogle Kvinder har nedtaget en Del af det mindste Telt. Dette læsses paa en tohjulet Steppevogn, som forspændes med en eller to Kameler. Derefter ordner Toget sig med Bruden i Spidsen.

Dennes Hest bærer et broget Skabrak, og Bruden selv det høje Hovedsmykke.

Bag hende rider det øvrige Tog, medens Vognen og Kamelerne medføre hendes Medgift. Paa Vognen sidder bl. a. en Kvinde, som kærner Hoppemælk til „Kumys“. I Toget befinder sig ogsaa Ørnejægeren, med Fuglen paa sin Handske.

To af Lejrens Kvinder.

Brudgommen er selvfølgelig ikke med i Toget, da dette maa tænkes paa Vandring fra Brudens gamle Hjem til det nye, hvor han venter hende.

Toget opløser sig, og Kvinderne opbygge atter Teltet.

IV.

Djævlebesværgelse.

Uagtet Kirgiserne er rettroende Muhamedanere, har de dog bevaret en Del gamle hedenske Forestillinger. Bl. a. spiller „Medicinmanden“ eller Troldmanden endnu en stor Rolle hos dem.

Ganske vist tror de mere oplyste Kirgisere ikke synderlig paa hans Magt, og han selv maaske endnu mindre, men naar han udfører sin Rolle som Djævlebesværger, rives han efterhaanden med og gaar saa helt op i den, at han med vaklende Skridt og slappe Muskler og Nerver forlader Pladsen.

En saadan Ceremoni fremstiller Lejrens Medicinmand. Alle tager Plads paa Tribunen i en Kreds uden om Troldmanden. Denne er iført sin straalende Festdragt, udstyret med sit ejendommelige Strengeinstrument og sine pyntede Spyd.

Først sidder han paa Hug og spiller og synger sine Troldomssange. Derpaa springer han op, griber sine Spyd eller drager sin Kniv, danser en vild Dans, gaar rundt i Kreds og udpeger under Brøl den, som er besat af den onde Aand. For at forjage denne støder han Spydet mod alle fire Verdenshjørner.

Medens han udmattet forlader Pladsen, istemmer de andre en kirgisisk Sang, som nogle af Mændene ledsager paa deres simple, tostrængede Guitar, den saakaldte „Dumbra“.

V.

Ridekunster,

bestaaende dels i under Ridtet at optage en Genstand fra Jorden, dels i at nogle Ryttere søger at erobre et Tørklæde fra en Kammerat.

Kirgiserne optræder

Hverdagene Kl. 2 og 6.
Søndag Kl. 12, 3 og 6.

Adgang til Forestillingen koster 10 Øre for alle.

Til ***Kamelridning i selve Lejren,*** sælges før og efter hver Forestilling et begrænset Antal Billetter à 25 Øre (10 Øre for hvert ledsagende Barn).

Hverdage er der Kl. 11—12 Adgang til selve Lejren for samme Pris.

Medicinmanden, Bruden og en af de unge Kvinder

Zoologisk Have

forsynes stadig med mange nye og sjældne Dyr. Opmærksomheden henledes særlig paa, at Haven for Tiden huser Eksemplarer af de tre ***Menneskeaber***

Orangutan, Chimpanse, Gibbon.

Haven har to **Restauranter,** en **Hovedrestaurant** ved Roskildevejen, med varm Mad (à la carte og Diners), samt **den billige Kafé,** „Gimle", ved Forestillingspladsen.

Hver Eftermiddag Koncert af et stort Orkester (Dirigent: **Olfert Jespersen**).

Om Søndagen 2 Orkestre.

Den elektriske Sporvogn fra Raadhuspladsen gaar lige til Havens Indgang fra Søndre Fasanvej.

Aktuelt

The Mongol Messenger rapporterer:

Flere takhi 14.06.19
19. juni ankom endnu engang fire Przevalski-hopper til Mongoliet fra Prags Zoologiske Have. Ved ankomsten sagde chefen for Khovd Aimags Miljø- og Turistforvaltning, N. Batbayar: »Tilvænningen af takhi avlet i fangenskab til et liv i naturen er forskellig fra vilde takhi. Derfor vil vi i første omgang udsætte dem i Store Gobi A og B Strengt Beskyttede Områder [se Ger 102:18 – red.]. Takhibestanden i disse områder er nu oppe på 230.«

Med folingen af 60 føl er den samlede takhibestand i Khustain Nuruu Nationalpark, Takhin Tal Naturreservat og Khomiin Tal vokset til 600. Bestanden er i stadig vækst takket være projekter, der årligt udsætter tre til fire takhi i Takhin Tal Naturreservat.

Grønt område 14.06.19
På initiativ af Ulaanbaatars borgmester blev der i dagene 15.-29. juni afholdt en projektkonkurrence om udformningen af det 2,5 ha store areal foran Sükhbaatarpladsen. 16 grupper indsendte deres innovative og kreative projekter, som der kunne stemmes på i løbet af 5 dage via Byudviklingskontorets hjemmeside. På baggrund af borgerafstemningen og konkurrencebetingelserne udvalgte konkurrencekomiteen det bedste projekt.

Det vindende projekt er udført af gruppen *Tuvhsinguud Construction LLC*, som modtog førstepræmien på 20 mio. tugrik [52.000 kr.]. Projektet foreslår et grønt område på 1,25 ha, en to-etages underjordisk parkeringsplads og et bassin til opsamling af regnvand.

Bymuseet 28.06.19
Borgmesterkontoret i Ulaanbaatar har udsendt en meddelelse om restaurering og udvidelse af Ulaanbaatar bymuseum. Projektet skal gennemføres inden for rammerne af kampagnen »Ulaanbaatar imødekommer kulturarven«, der blev søsat i anledning af 380 års jubilæet for Ulaanbaatars grundlæggelse. Formålet er at bevare og restaurere historiske kulturmonumenter og bygninger, der er over 100 år gamle.

Museumsbygningen blev opført i 1919 og er ikke blevet vedligeholdt siden 1961. Museet rummer mere end 3.200 genstande med tilknytning til Ulaanbaatars historie; heraf er kun ca. 100 udstillet på grund af de dårlige pladsforhold.

Dyrlægesamarbejde 28.06.19
Viceminister for Fødevare, Landbrug og Letindustri, J. Saule, modtog 21. juni repræsentanter for Det norske Veterinærinstitut anført af direktøren for forskning og internationalt samarbejde Carlos Goncalo Das Neves.

Ved mødets start udtrykte J. Saule sin store interesse for at støtte en yderligere udvikling af samarbejdet med Norge inden for landbruget, især med hensyn til den veterinære sektor, og fortsatte derefter med at redegøre for de mongolske veterinære forhold.

De to parter enedes om at underskrive en samarbejdsaftale med henblik på at udvikle samarbejdet til gensidig fordel for de to lande ved at kombinere potentialerne inden for fødevaresektoren, landbruget og letindustrien med norsk teknologisk og finansiel knowhow. De enedes også om at udvide partnerskabet gennem øget uddannelse, forskning, produktion og private serviceydelser.

The HU i Aarhus

Mongolske The Hu spiller en helt særlig slags folkmetal, såkaldt hunnu rock, der skabes med hjælp fra traditionelle mongolske instrumenter og strubesang. Denne aften gæster de VoxHall i Aarhus.

Dato: 16. januar 2020
Dør/Koncert: 20.00/21.00
Pris: 250 kr.
fondenvoxhall.dk

Huun Huur Tu i Kbh

Huun Huur Tu tager publikum med på en transcenderende rejse til Tuva, når de optræder med deres overjordisk klingende strubesang og shaman-musik. Koncerten foregår i Christianskirkens storslåede kirkerum på Christianshavn.

Dato: 26. november 2019
Dør/Koncert: 19.00/20.00
Pris: 175 kr.
alicecph.com

Nyt Chinggis museum 05.07.19
På sit ordinære møde 3. juli besluttede regeringskabinettet at oprette et museum for Chinggis Khan og midlertidigt kombinere Naturhistorisk Museum med Centralmuseet for Mongolske Dinosaurer. Hertil knyttede Uddannelses-, Kultur- og Sportsminister, Yo. Baatarbileg, følgende kommentar:

»Bygningen, der huser det naturhistoriske museum, er så forfalden, at den kan kollapse når som helst.

Mongoliet har indsat sit første fragtfly

Foto: T. Chimgee

Mongoliets første fragtfly, en Boeing 737-700, landede i Chinggis Khaans Internationale Lufthavn i Buyant-Ukhaa 20. juli 2019. Indsættelsen af flyet, der er anskaffet af *Mongolian Airways Cargo*, er ifølge luftfartseksperter en markant begivenhed i den mongolske luftfarts historie.

Til stede ved modtagelsen af flyet var ministeren for vej- og transportudvikling, B. Enkh-Amgalan, og embedsmænd fra ministeriet, de civile luftfartsmyndigheder og bestyrelsen for *Mongolian Airways Cargo*.

Mongoliet, der har eksklusive rettigheder til at udføre regelmæssige fragtflyvninger til Den russiske Føderation og Den kinesiske Folkerepublik, har hidtil ikke benyttet sig af muligheden. Anskaffelsen af det første fragtfly gør det nu muligt at udnytte rettighederne.

Boeing 737-700, der er et af verdens mest pålidelige og sikre fly, er bygget i et antal af 11.000 eksemplarer. Det har en lastekapacitet på 20 ton gods med en rækkevidde på 5.250 km. Mongoliet vil foretage fragtflyvninger til Moskva, Beijing, Tokyo, Shanghai, Guangzhou, Hohhot, Seoul, Hong Kong, Irkutsk, Ulan-Ude og landene i Centralasien. Foruden kød, kødprodukter, uld, kashmir og sjældne jordarter er det muligt at transportere mineudstyr, omfangsrigt gods og specialtransporter fra Mongoliet. Dertil kommer, at man allerede på kort sigt planlægger at transportere økologiske frugter, særligt gods og ekspresgods fra det tidligere sovjetiske Centralasien. Med færdiggørelsen af godsterminalen vil *Mongolian Airways Cargo* kunne ekspedere internationale ekspresforsendelser og kunne tilbyde sine kunder en omfattende logistikservice.

Med økonomisk støtte fra udenlandske banker og finansielle institutioner forventer selskabet at kunne indsætte endnu et fragtfly i den nærmeste fremtid.

B. Misheel
The Mongol Messenger
29(1457):1 – 26.07.19

Derfor er 12.000 udstillingsgenstande flyttet til en lagerhal. Genstandene vil blive udstillet i dinosaurmuseet, når den nye bygning er færdig.

På dagens møde blev der fremvist en tegning af det nye Chinggis Khan-museum, som skal opføres på det nuværende naturhistoriske museums grund. Museet vil blive en turistattraktion for alle, der forsker i eller studerer Chinggis Khan. Det er en historisk beslutning, der vil bidrage til at formidle landets historie til vores unge generation og gøre dem til stolte og oplyste borgere.«

Jordskælv 26.07.19
Afdelingen for Seismologi ved Institut for Astronomi og Geofysik har meddelt, at et jordskælv med en styrke på 4,6 på Richterskalaen fandt sted i et område 5 km fra Bayantsogt Sum i Töv Aimag 18. juli kl. 23.47.

Instituttet har registreret i alt syv jordskælv i maj og ét i juni måned i Mongoliet. De seneste fandt sted nær Saikhan-Ovoo Sum i Dungobi Aimag, Altai Sum i Gobi-Altai Aimag, Zag Sum i Bayankhongor Aimag og Ömnödelger Sum i Khentii Aimag.

Togbilletter til Europa 16.08.19
Togpassagerer til Rusland og andre europæiske lande kan nu købe deres billetter i Ulaanbaatar Jernbanes billetkontor. Man kan bestille og købe rundrejsebilleter til alle jernbanestationer i Rusland, SNG-landene, Europa og visse byer i Kina.

Selskabet arbejder på at lette adgangen til deres tjenester ved at kunne modtage online-bestillinger elektronisk. Som et resultat af selskabets smartphone-app til billetbestilling har man kunnet måle 4-5 gange så mange online-bestillinger i forhold til sidste år.

Mongoliet og USA på vej mod strategisk partnerskab

Mongoliets præsident Kh. Battulga aflagde et officielt besøg i USA fra 29. juli til 3. august. Præsidenten mødtes med præsident Donald Trump til en officiel samtale 31. juli i Det Hvide Hus. Under mødet blev en række forskellige emner drøftet, herunder forsvar og sikkerhed, handel og investeringer, suverænitet og retssikkerhed.

USA og Mongoliet er enige om, at forholdet landene imellem har nået et niveau, der kan betegnes som et *strategisk partnerskab*, som det formuleres i en erklæring udsendt af de to landes regeringer i anledning af besøget.

Ved mødets start sagde præsident Trump, at det mongolske folk efter hans mening er store krigere og tilføjede, at han under den fortrolige samtale ville tage spørgsmålet om mongolske kashmir-produkter op og udstede de nødvendige instrukser til sine embedsmænd.

Over 40 kongresmedlemmer under ordførerskab af kongresmedlem Ted Yoho havde fremsendt *Mongolia Third Neighbor Trade Act* til kongressen, som handler om toldfri eksport af mongolsk kashmir og anden beklædning til det amerikanske marked. Præsident Kh. Battulga gav udtryk for sin fulde støtte til lovforslaget, og at de to statsoverhoveder skulle gøre deres til, at loven bliver vedtaget. På trods af de to landes allerede nære samarbejde inden for forsvar, kultur og menneskerettigheder, er det nok så vigtigt at fokusere på samhandelen og det hidtil svage økonomiske samarbejde.

Donald Trump understregede, at USA arbejder tæt sammen med Mongoliet om at styrke de sikkerhedsmæssige bånd og de stærke økonomiske relationer mellem de to lande. Mongoliet er en vigtig sikkerhedspolitisk partner, som samarbejder med USA om at opretholde en fri og åben Stillehavsregion. USA nyder godt af en stærk diplomatisk informationsudveksling med Mongoliet.

Ifølge Det Hvide Hus beskræfter USA sit samarbejde med Mongoliet om at understøtte de økonomiske muligheder og øge den bilaterale handel. I 2018 havde USA et overskud på 111 mio. USD i samhandelen med Mongoliet, hvilket understreger Mongoliets betydning som eksportmarked for amerikanske varer som fx biler og tungt maskinelt udstyr. USA presser på for, at Mongoliet 100% lever op til den aftale om transparens, der blev indgået i 2017. Det vil gavne det mongolske forretnings- og investeringsklima. USA bekræfter også, at man samarbejder med Mongoliet om at forbedre klimaet for investeringer, bl.a. i infrastruktur og undervisning, for på den måde at skabe en større gennemsigtighed og adgang til det mongolske finansmarked.

USA's vicepræsident Mike Pence takkede varmt for, at Mongoliet betragter USA som sin tredje nabo, og for at det mongolske forsvar deltager i de fredsskabende operationer i Afghanistan.

30. juli besøgte præsident Battulga USA's Center for Strategiske og Internationale Studier (CSIS) for at deltage i en konference i *Global Leaders Forum*. I alt deltog 250 internationale journalister og akademikere i konferencen under overskriften *The Future of U.S.-Mongolia Relations*.

I sin tale udtrykte præsident Battulga sin glæde over at besøge verdens mest fremtrædende organisation for forskning i national sikkerhed og understregede, at de to lande under hans besøg i USA vil styrke deres bilaterale relationer og indlede et endnu tættere samarbejde. »Jeg finder det helt på sin plads set i lyset af, at de to lande allerede har tætte bånd, deler de samme værdier som fx demokrati, menneskerettigheder og frihed.« Under sit besøg havde præsident Battulga møder med mongoler, der bor og arbejder i USA, samt repræsentanter for amerikanske virksomheder.

The Mongol Messenger
30(1459):1,3 – 02.08.19

Declaration on the Strategic Partnership between Mongolia and United States of America

A statement was released by the Governments of the United States of America and Mongolia on the occasion of the visit of His Excellency Khaltmaagiin Battulga, President of Mongolia, to the United States of America, and the meeting between President Battulga and Donald J. Trump, President of the United States of America. The statement says,

RECOGNIZING that the basic principles set forth in the 2007 Declaration of Principles for Closer Cooperation, and supported by the 2004, 2005, 2011, and 2018 Mongolia-United States Joint Statements, have provided a firm foundation for the development of the bilateral relationship;

ACKNOWLEDGING that relations between the United States of America and Mongolia have grown stronger and closer based on common strategic interests, shared democratic values, good governance, principles of sovereignty, and respect for human rights;

RECOGNIZING the Joint Statement and the Roadmap for Expanded Economic Partnership between Mongolia and the United States of America signed in Washington D.C. on September 20th, 2018;

DESIRING to increase economic opportunities, create new jobs, and reduce poverty through economic growth, investment, and free, fair, and reciprocal trade;

ACKNOWLEDGING that the United States of America and Mongolia have a mutual interest in cooperating more closely to ensure peace, security, and stability in the region;

GUIDED by the joint intent to continue expanding and developing relations across all areas of cooperation, including political, economic, cultural, educational, humanitarian, and people to people ties in order to meet evolving challenges and to maximize new opportunities;

AFFIRMING that the United States of America and Mongolia share the principle of respect for national independence, sovereignty, and territorial integrity;

The governments of the United States of America and Mongolia hereby declare their relationship to be a Strategic Partnership, and further note their shared desire to:

1. Intensify cooperation as strong democracies based on the rule of law through safeguarding and promoting democratic values and human rights, including the freedoms of religion or belief, expression, including internet and media freedom, assembly, and association; anti-corruption and fiscal transparency; and youth and emerging leader development;

2. Cooperate in promoting national security and stability across the Indo-Pacific region so that all nations, secure in their sovereignty, are able pursue economic growth consistent with international law and principles of fair competition;

3. Deepen national security and law-enforcement ties through collaboration on bilateral and multilateral security, judicial, and law-enforcement efforts in the region and to strengthen cooperation in multilateral engagements such as peacekeeping, humanitarian assistance, and disaster preparedness and relief operations;

4. Expand trade and investment relations on a fair and reciprocal basis, support private sector-led growth, fully implement the U.S.-Mongolia Transparency Agreement, promote women's entrepreneurship, and continue to explore support for infrastructure under the new Development Finance Corporation with the new tools provided under the BUILD Act;

5. Strengthen border security, prevent illegal transshipment and trafficking, expand cooperation on civil aviation safety and oversight, and efficiently facilitate legitimate travel between Mongolia and the United States;

6. Increase cooperation in addressing transnational threats such as terrorism, human trafficking, drug trafficking, the proliferation of weapons of mass destruction, cyberattacks, transnational organized crime, pandemics, and other emerging non-traditional security threats;

7. Continue to develop an environment in which civil society, social media, and a free and independent media can flourish;

8. Maintain high-level official dialogues, encourage bilateral exchanges at all levels of government, and further develop people-to-people exchanges to deepen engagement on issues of mutual interest and concern.

Præsident Putin besøger Mongoliet

Mongoliets præsident Kh. Battulga mødtes med sin russiske kollega Vladimir Putin i Statens Hus 3. september inden deres officielle samtaler.

Præsidenten for Den russiske Føderation, Vladimir Putin, aflagde officielt besøg i Mongoliet 3. september 2019 og bidrog dermed til at styrke det allerede eksisterende strategiske partnerskab mellem de to lande.

Under besøget underskrev de to statsledere en fornyet traktat om venskabelige forbindelser og et omfattende strategisk partnerskab mellem Mongoliet og Den russiske Føderation. Allerede i 1993 underskrev Mongoliet og Rusland en samarbejdsaftale om venskabelige forbindelser, som blev fornyet i 2009 med en erklæring om strategisk partnerskab.

Præsident Putin var inviteret af den mongolske præsident Kh. Battulga i anledning af 80 års dagen for sejren ved Khalkhin Gol i 1939.

Præsident Battulga bød præsident Putin velkommen på Sükhbaatarpladsen. Efter velkomstceremonien på den centrale plads gjorde de reverens over for statuen af Chinggis Khan, hvorefter præsident Putin satte sin signatur i æresgæstebogen i Statens Hus fulgt af en fortrolig samtale mellem de to statsledere.

Mødet begyndte med, at den mongolske præsident nævnte den fantastiske flyveopvisning i sidste uge i Ulaanbaatar udført af de russiske luftakrobater *Russiske Riddere* fra det russiske luftvåben. Den russiske præsident svarede igen med, at den fælles mongolsk-russiske fejring af 80 års jubilæet for sejren ved Khalkhin Gol var et bevis på venskabet mellem de to lande. Præsidenten fortsatte endvidere med at fremhæve, at det mongolske og russiske folk er tæt forbundne våbenbrødre takket være den enorme støtte fra Rusland i slaget ved Khalkhin Gol og det mongolske folks støtte til Sovjetunionen under anden verdenskrig og den gensidige bistand i tiden efter krigen.

Under mødet, som varede tre gange længere end planlagt, nåede man til enighed om Den mongolsk-russiske Traktat om et Omfattende strategisk Partnerskab uden tidsbegrænsning.

Ts. Baljmaa
The Mongol Messenger
35(1463):1 – 06.09.19

Øko-kampagne ved Khövsgöl

I ugen 10.-17 juli løb øko-kulturkampagnen *Dalai eej* (Moder Hav) af stabelen ved Khövsgölsøen i Khatgal. Opsynsmænd fra nær og fjern, miljøaktivister, forskere, repræsentanter for borgerne, sangere, kunstnere og advokater, alle medlemmer af kampagnen, arrangerede koncerter og videnskabelige konferencer og holdt møder med de lokale indbyggere. I alt 25 deltagere fra 8 lande førte an i kampagnen.

Leder af NGO'en »Khövsgölsøens beskyttere« B. Bayarmaa lagde i sit indlæg især vægt på, at tildelingen af byggegrunde nær søen er i drastisk stigning i takt med udviklingen af turismen. I 1997 fandtes der kun tre turistlejre, mens tallet i år er steget til 117 med et stadig større antal uregistrerede lejre tæt ved søen. Det medfører en opblomstring af alger, forurening af vandet og lavvækst på klipperne.

Kampagnedeltagerne gav koncert i byen Mörön 11. juli og åbnede et internationalt kunstprojekt over temaet »Moder Hav« i Khatgal 12.-13. juli.

Med henblik på at rejse national og international opmærksomhed på

Foto: T. Chimgee

Nyt tempel indviet

Battsagaan-templet eller Den store Forsamlingsbygning i Gandan Thegchenling-klostret, centret for mongolsk buddhisme, blev indviet 6. september 2019. Templet, der er finansieret over statsbudgettet, har en kapacitet til at huse 1080 munke. Hvis arealet udenfor bygningen, der er udstyret med en storskærm, regnes med, kan 5000 personer samles ved templet, der rummer et multianvendeligt område for religiøse arrangementer, udstillingshal, konferencerum og samlingssal.

Den ceremonielle indvielse af templet var samtidig starten på »Samvad III: Det globale hindu-buddhistiske Initiativ for Konflikthåndtering og Dialog om Miljøbevidsthed for Fredelig Sameksistens, Tværreligiøs Forståelse og Gensidig Bæredygtighed«.

Tilhørerne og de delegerede blev budt velkommen af en række kulturelle indslag, herunder mongolsk langsang, orkestermusik, strubesang og folkedans. Khamba Lama Gabju Choijamts Demberel holdt hovedtalen efterfulgt af statsminister U. Khurelsukh, formand for VIF og direktør for *Reserve Bank of India*, Swaminathan Gurumurthy, den japanske ambassadør til Mongoliet, Takaoka Masato og andre. Indiens premierminister Narendra Modi og Hans Hellighed Dalai Lama sendte lykønskninger til konferencen gennem forud indspillede taler.

Konferencen var arrangeret af *Vivekananda International Foundation VIF* og Gandan Thegchenling-klostret i samarbejde med *International Buddhist Confederation, Asian Buddhist Conference for Peace, Japan Foundation* og Mongoliets Institut for Strategiske Studier.

Samvad er et initiativ, der er udsprunget af en dialog mellem den indiske premierminister Narendra Modi og den japanske premierminister Shinzo Abe for at inkorporere principperne i Asiens ældgamle spirituelle og filosofiske traditioner i løsningen af nutidens udfordringer, der truer den menneskelige civilisation.

I anledning af templets indvielse og konferencen afholdt Gandan-klostret den årlige tsam-dans festival på det centrale stadion.

The Mongol Messenger
36(1464):8 – 13.09.19

værdien af Khövsgölsøen og støtte ansøgningen om, at søen og dens omgivelser bliver optaget på UNESCO's liste over verdensarv, var et af kampagnens højdepunkter henlagt til Khövsgölsøen på skibet, der er opkaldt efter D. Sükhbaatar. Miljøaktivisterne gav koncert på skibet og opfordrede de lokale til at medvirke til at beskytte søen.

Med sine 70% af Mongoliets ferskvandsressourcer er Khövsgölsøen en af de mest elskede og tilbedte af mongolerne, som kalder den »Moder Hav«. Men i de senere år er søen og dens omgivelser blevet mere og mere forurenet af minedrift og jernbanebyggeri, der finder sted inden for en radius af 100 km. Desuden går biler til bunds i søen om vinteren.

A. Munkhzul
The Mongol Messenger
28(1456):7 – 19.07.19

Axel Krebs

1.9.1932 – 13.4.2019

Axel Krebs afgik ved døden den 13. april 2019 i en alder af 87 år. Dermed mistede selskabet et skattet medlem, og endnu et kapitel i sagaen om danskernes nære relationer til Mongoliet blev lukket.

I Ger har vi skrevet meget om de unge danske eventyrere, der tog til Mongoliets nordlige egne i 1923 for at søge lykken. Blandt deltagerne var Henning Haslund-Christensen, som mødte mongolerne med respekt og varme, og som etablerede grundstammen i Nationalmuseets enestående samling af etnografika fra Centralasien.

Men initiativtageren til det i bogstavelig forstand grænseoverskridende projekt var Axels far, lægen Carl I. Krebs, hvis 13 år på Zobelsletten kom til at forme sig som et melodrama i virkelighedens verden.

Seks mænd deltog i opbygningen og driften af den gård, som fungerede som base for gruppens aktiviteter i området. Efterhånden faldt medlemmerne fra en efter en, kun Carl holdt ud til det sidste, da det i 1936 endegyldigt var slut for fremmede at opholde sig og drive forretning i Mongoliet. Carl måtte sammen med sin russiske kone Katja og to små børn, Katja og Axel flygte ud af landet.

Pionerernes projekt vakte megen opmærksomhed i samtiden, aviserne fulgte nøje med i rejsen og bragte lange føljetoner skrevet af gruppens medlemmer. Flere af dem udgav bøger om rejsen og opholdet efter hjemkomsten. Historien om danskerne i Mongoliet antog nærmest mytologisk karakter og satte sig varige spor i mongolernes bevidsthed.

Axel Krebs med sin hustru Ruth Krebs ved siden af mindestenen for danskerne i Bulgun Tal, 2015. Stenen står på 'Den røde Klippe' eller 'Danskerklippen', hvor Axel blev født i 1932, og hvor der i dag er en turistlejr.

I 1990 stiftede vi Dansk Mongolsk Selskab. Blandt initiativtagerne var Søren, søn af Henning Haslund-Christensen, som knyttede selskabets tråde til pionererne på Zobelsletten. De andre deltageres børn skænkede vi ikke en tanke på det tidspunkt, indtil en dag Axel Krebs og hans hustru Ruth meldte sig som medlemmer af selskabet i 2008. Samme år blev Axels ældre halvbror, Ove Krebs (1922-2018), medlem.

Det blev indledningen til et mangeårigt nært forhold til Axel og Ruth, som åbnede deres hjem for mig og Jens Vellev og gav os et førstehånds kendskab til Axels begivenhedsrige fortid, til den stærke personlighed Carl Krebs og familiens dramatiske skæbne.

Et højdepunkt blev vores centralasiatiske ekspedition i 2015 i anledning af selskabets 25 års jubilæum, hvor vi vendte tilbage til »gården« og blev modtaget med åbne arme af de lokale indbyggere i Erdenebulgan, lige fra borgmesteren til de yngste skoleelever på deres første skoledag. Axel fortalte sin historie til de børn, der var jævnaldrende med ham, dengang han var barn på stedet.

Senere på turen mødte vi en gammel kvinde fra Erdenebulgan, der kunne have været Axels legekammerat.

Vi der var til stede ved den efterfølgende konference i Ulaanbaatar skal sent glemme det bevægende øjeblik, da Axel fortalte om sine oplevelser i forbindelse med, at familien måtte forlade Mongoliet over hals og hoved.

Vi vil altid bevare mindet om Axel som et overordentligt venligt og kultiveret menneske, en følsom og interesseret deltager i mange af vores arrangementer. Æret være hans minde.

Jan Koed

Ved Nationalmuseets indgang: Joshua, René, Wendy, Uyanga, Shurenchimeg, Marianne, Bulgan og Anita. Til venstre: Efter en præsentationsrunde omkring mødebordet i Etnografisk Samling viste Christel Braae gæsterne rundt i særudstillingen. *Foto: Jan Koed*

Uyanga og Shurenchimeg på Danmarksbesøg

Wendy Rahbek Thomsen har siden Dansk Mongolsk Selskab i 2015 besøgte skolen i Erdenebulgan i Khövsgölprovinsen arbejdet ihærdigt på at knytte nære forbindelser mellem elever og lærere på skolen og danske skoleelever i Sydsjælland.

I tre omgange à 2-2½ måneder har Wendy undervist børnene på skolen i Erdenebulgan i engelsk og bibragt dem en grundlæggende viden om Danmark. Omvendt har Wendy gennem foredrag og andre arrangementer i Sydsjælland fortalt danskerne om forholdene i Mongoliet. En vigtig del af Wendys bestræbelser har været at skabe direkte relationer mellem mongolske og danske børn via de sociale medier.

Det var tanken lige fra starten at etablere et udvekslingsprogram, så mongolske skolebørn kunne besøge Danmark og omvendt. Det første skridt blev taget i august måned 2019, da Wendy kunne sige velkommen til Uyanga Bayanjargal og Shurenchimeg Damdin til et månedlangt ophold i Danmark.

Uyanga har i 6 år været engelsklærer på skolen i Erdenebulgan. Hun er mor til to piger, som hendes mand tager sig af, mens hun er bortrejst. Shurenchimeg er studerende på Lærerhøjskolen i Ulaanbaatar.

Da de to unge kvinder er selskabets gæster den 21. august har de allerede set og oplevet meget i Danmark. De har også prøvet at undervise danske skoleelever på Hotherskolen i Haarlev. De fortæller om den store forskel mellem mongolske og danske undervisningsmetoder. I Mongoliet er undervisningen baseret på – i vore øjne – forældede principper med envejskommunikation, udenadslære og passivitet. I Danmark, siger de, er forholdene meget mere frigjorte; eleverne opmuntres til at bruge fremmedsproget og opnår dermed at beherske sproget.

De er begge meget begejstrede for de indtryk, de har fået af Danmark. Især Shurenchimeg føler en stærk tilknytning til de nordiske lande og drømmer om at komme tilbage til Danmark en skønne dag.

JK

POST B
PP DANMARK
Returneres ved varig adresseændring

DMS nyt

MEDLEMSMØDER

• *Medlemsmøde 151*
Tirsdag den 19. november kl. 19-21
Café Globen, Turesensgade 2B, Kbh. K

Skole i Mongoliet

Johnny Baltzersen er netop hjemvendt fra Mongoliet, hvor han har iværksat et nyt 3-årigt projekt: *Better School Start – Better School Life*. I sit oplæg giver han et overblik over den mongolske skole, dens udvikling gennem de sidste 30 år og den danske bistand til skolesektoren.

Der vil være særligt fokus på skolegang i de mongolske landdistrikter, og hvordan man kan holde skole for de udstødte og fattige børn i Ulaanbaatar.

Johnny Baltzersen har koordineret dansk bistand til den mongolske skolesektor siden 1992. I perioden 2000-10 var han projektleder på DMS' projekt *Skoleudvikling i mongolske landdistrikter*. Siden 2011 har han som næstformand i CICED arbejdet med udvikling af skoler og civilsamfund i mongolske landdistrikter.

♦

Lørdag den 29. februar 2020 kl. 16-23
Spejdercenter CPH
Wagnersvej 33, 2450 København SV

Ordinær generalforsamling

Dagsorden

1. *Valg af dirigent.*
2. *Formanden og bestyrelsens beretning om selskabets aktiviteter i 2019.*
3. *Kassereren fremlægger det reviderede regnskab for 2019.*
4. *Fastsættelse af kontingent for 2021.* Bestyrelsen foreslår uændret konting.
5. *Valg af bestyrelsesmedlemmer.*
6. *Valg af suppleanter.*
7. *Valg af revisor.*
8. *Indkomne forslag.*
9. *Eventuelt.*

Tsagaan Sar

Vi indbyder igen til at fejre det mongolske månenytår Tsagaan Sar efter generalforsamlingen i 2020. Mere herom i Ger 106.

Fra festligholdelsen af Tsagaan Sar i 2018 i Spejdercenter CPH's smukke lokaler i den tidligere Sjælør Kirke i Kongens Enghave.

Rundvisning på Nationalmuseet
I slutningen af august 2019 fik selskabets medlemmer pr. mail tilbud om en gratis rundvisning i Nationalmuseets særudstilling om Mongoliets nomader. Arrangementet blev gennemført i et samarbejde med Centralasiatisk Selskab. 10 medlemmer fra DMS benyttede lejligheden til 29. august at få en kyndig rundvisning i udstillingen ved museumsinspektør Christel Braae. Udstillingen lukkede 8. september.

Ger-stel til salg

For 16 år siden fik vi lavet en ger til vores have. Filt og dug var vi nødt til at sige farvel til efter 7 år. Nu sælger vi »skelettet« med dør, taghjul, stænger og lærketræssider og hestehårsreb. Diameter 7,3 m. Original produceret til os i Ulaanbaatar.
Kontakt Anne på tel. 26 81 18 69.

Afsender:
Dansk Mongolsk Selskab
c/o Jan Koed
Clara Pontoppidans Vej 41
2500 Valby